

การพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
ในทศวรรษที่ ๗๐

โดย

พลตรี สมควร ทองนาค
รองเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร
กองบัญชาการกองทัพไทย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐

ลักษณะวิชา การสังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตรี สมควร ทองนาค หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาศัยแหล่งข้อมูลที่มาจาก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่มีอยู่ รวมไปถึงผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหาร โดยแบ่งเป็น ๓ ปัญหาหลัก ได้แก่ ๑.ปัญหาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒.ปัญหาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓.ปัญหาด้านบุคลากร ดังนั้นแนวความคิดในการพัฒนาการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้ในอนาคต ซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาใน ๓ แนวทางหลัก คือ ๑.แนวทางการพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒.แนวทางการพัฒนาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓.แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร เช่นกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้คือ ๑. กระทรวงกลาโหมต้องกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาการฝึกศึกษาที่ชัดเจน ๒. ดำเนินการ ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติประจำ ของโรงเรียนเตรียมทหารด้านการพัฒนาการศึกษา ๓. ควรจะมีการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง เป็นเพื่อเป็นการ สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการวิจัยที่เกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวฯ ต่อไป

คำนำ

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันการศึกษาหลักของกองทัพสถาบันหนึ่ง เป็นประตูด่านแรกที่นายทหาร-นายตำรวจหลัก จะเริ่มต้นในการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบุคลากรทางด้านความมั่นคงของชาติที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา โดยเฉพาะความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ความมีอุดมการณ์เพื่อชาติบ้านเมือง และความรักความสามัคคีในหมู่คณะอันจะนำมาสู่พลังในการปกป้องชาติบ้านเมืองให้มั่นคงปลอดภัย แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารนั้นเปรียบเสมือนการบ่มเพาะเมล็ดกล้าพันธุ์ให้มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำสู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กระบวนการฝึการศึกษาหรือกระบวนการบ่มเพาะดังกล่าวนี้ควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติ

นักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้านได้แก่ ความเป็นทหาร ความเป็นผู้นำ มีสติปัญญา มีพลานามัยที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านกระบวนการฝึการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งกระบวนการฝึศึกษาดังกล่าวฯ ผู้ทำการวิจัยได้พบสภาพและปัญหาของการดำเนินการจัดการศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาเป็น ทหาร - ตำรวจในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ควรจะมีคุณลักษณะ ที่ต้องรอบรู้ทางวิชาการอย่าง สหวิทยาการ จึงนับได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาการฝึการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

พล.ต.

(สมควร ทองนาค)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญ (ต่อ)	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษา	๖
ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)	๖
นโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม	๑๔
แผนยุทธศาสตร์กองทัพไทย	๑๘
แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ	๒๖
แนวคิดในการจัดการศึกษา	๒๗
บริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร	๓๑
หลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔	๓๖
ความถนัดทางการเรียน	๔๒
การพัฒนา รูปแบบ	๔๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ การวิเคราะห์การจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร	๖๐
สภาพและปัญหาของการจัดการศึกษา	๖๒
การวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร	๗๓
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐-๗๔	๗๔
กระบวนการในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร	๗๔
แนวทางในการพัฒนา	๗๖
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๑
สรุป	๘๑
ข้อเสนอแนะ	๘๒
บรรณานุกรม	๘๓
ประวัติย่อผู้วิจัย	๘๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันการศึกษาหลักของกองทัพสถาบันหนึ่ง เป็นประตูด่านแรกที่นายทหาร-นายตำรวจหลัก จะเริ่มต้นในการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบุคลากรทางด้านความมั่นคงของชาติที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา โดยเฉพาะความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ความมีอุดมการณ์เพื่อชาติบ้านเมือง และความรักความสามัคคีในหมู่คณะอันจะนำมาสู่พลังในการปกป้องชาติบ้านเมืองให้มั่นคงปลอดภัย ดังจะเห็นได้จากศิษย์เก่าโรงเรียนเตรียมทหารในทุกระดับและหลายยุคหลายสมัย ได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญยิ่งพร้อมเสียสละแม้ชีวิตแก่ชาติบ้านเมืองเสมอมา แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารนั้นเปรียบเสมือนการบ่มเพาะเมล็ดกล้าพันธุ์ให้มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำสู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจกระบวนการฝึกศึกษาหรือกระบวนการบ่มเพาะดังกล่าวนี้ควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติ

โรงเรียนเตรียมทหารได้ทำหน้าที่การผลิตนักเรียนเตรียมทหารมาเป็นเวลา ๕๗ ปี มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามช่วงเวลาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้ปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมที่จัดให้มีการศึกษา ๒ ชั้นปี เป็น ๓ ชั้นปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗ เป็นต้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างความรักความสามัคคีตั้งแต่เยาว์วัย และนักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้าน ได้แก่ ความเป็นทหาร ความเป็นผู้นำมีสติปัญญา มีพลานามัยที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรมจริยธรรม

การจัดการฝึกศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีความท้าทายด้วยเงื่อนไขของมาตรฐานตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะของโรงเรียนเฉพาะทางซึ่งมีความจำเป็นที่โรงเรียนเตรียมทหารต้องบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้ได้สัดส่วนทุกด้านทั้งการศึกษาด้านวิชาการ การฝึกทักษะพื้นฐานทางทหาร การปลูกฝังความเป็นผู้นำ บุคลิกลักษณะทหาร ความมีวินัย ความมีคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถภาพร่างกาย

กระบวนการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหารนั้น มีการจัดการฝึกศึกษาตามหลักสูตร โดยกลไกของระบบภายในโรงเรียนเตรียมทหารหรือหน่วยขึ้นตรงโรงเรียนเตรียมทหารเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งส่วนที่มีหน้าที่สำคัญในการฝึกศึกษาโดยตรงได้แก่ ส่วนการศึกษา มีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ กรมนักเรียน มีทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ให้การฝึกอบรมอุปนิสัย วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร รวมทั้งแบบธรรมเนียมของทหาร – ตำรวจ กองพลศึกษา มีหน้าที่ด้านสุขภาพพลานามัยและการกีฬา และกองวิชาทหาร มีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกศึกษาวิชาทหารตำรวจเบื้องต้น ซึ่งตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตร ๓ ชั้นปีในปีการศึกษา ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจนถึงปีการศึกษา ๒๕๕๖ โรงเรียนเตรียมทหารได้พบสภาพและปัญหาของการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร กลยุทธ์เชิงรับที่องค์กรต้องเผชิญเป็นข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนได้แก่ กระบวนการขาดแคลนทางสังคม ในปัจจุบันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีผลต่อวิถีชีวิต ความคิดความตระหนัก ความยับยั้งชั่งใจในการใช้เทคโนโลยี คุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของชาติอยู่ในเกณฑ์ลดลง ผู้ปกครองเข้ามาแทรกแซงการปกครองบังคับบัญชานักเรียนเตรียมทหารทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ โรงเรียนเตรียมทหารไม่สามารถคัดสรรและกำหนดจำนวนนายทหาร – นายตำรวจปกครองได้ตรงตามความต้องการในการกำกับดูแลและพัฒนาผู้เรียน การหมุนเวียนนายทหาร – นายตำรวจปกครองซึ่งมีการปรับย้ายตามวาระทำให้การกำกับดูแลในบางช่วงขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งระบบการคัดเลือกผู้เรียนของโรงเรียนเหล่าทัพไม่สามารถคัดเลือก และคัดกรองผู้ที่จะเข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้จุดอ่อนของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร พบว่า สถิติคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ – ๒๕๕๒ ลดลงอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมผู้เรียนมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับเวลาที่มีอยู่ นักเรียนเตรียมทหารมีอายุน้อย การกำกับดูแลต้องเพิ่มความใส่ใจ การดูแล ปกครองบังคับบัญชา และมีนักเรียนเตรียมทหารบางส่วนที่ผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบร่างกายและไม่สามารถปฏิบัติได้ นอกจากนี้ระบบการศึกษาไม่จริงจังทำให้เกิดการแข่งขันซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเตรียมทหารไม่มีความกระตือรือร้นในการใฝ่ใจศึกษา (การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒๕๕๑, ๘๘ – ๘๐) อีกทั้งปัจจุบันอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องสิทธิเด็กของยูเอ็น ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีจับอาวุธหรือใช้อาวุธ (เล็งปรับหลักสูตรห้ามเด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี เรียน รด., ออนไลน์, ๒๕๕๕) ทำให้มีผลกระทบกับการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารเช่นกัน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีการรวมตัวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน จัดตั้งประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยความร่วมมือ ๓ ด้าน คือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic

Community-AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายประชากรระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้น ทหาร- ตำรวจในฐานะกลไกของรัฐ ในการรักษาความมั่นคงประเทศ ต้องรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นทั้งในส่วนที่ดี และในส่วนที่จะเป็นภัยคุกคามได้ จากบทบาทหรือภารกิจหลักของทหาร-ตำรวจที่ต้องรับมือกับสภาพของการเปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติดังกล่าว ผู้ที่จะเข้ามาเป็น ทหาร - ตำรวจในอีก ๑๐ ปีข้างหน้าควรจะมีคุณลักษณะ ที่ต้องรอบรู้ทางวิชาการอย่างสหวิทยาการ มีความรู้ทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแต่ละหน่วยมากขึ้น (กระบวนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร ในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๖๓) ๒๕๕๓ : ๗๒)

ดังนั้นนายทหารนายตำรวจที่จะสำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่ด้านความมั่นคงในอนาคตนั้น ต้องได้รับการฝึกศึกษาให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอให้การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบกระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ทราบประเด็นปัญหาในการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร การบริหารการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมทหารมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งศึกษาแนวทางและจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ เพื่อให้มีเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนา และแนวทางที่ชัดเจน ในการบริหารการฝึกศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายและนักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร
๒. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการ วิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์ เอกสารเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาศัยแหล่งข้อมูลที่มาจาก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ และภายในขอบเขตของการวิจัย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมจนถึงปัจจุบัน เท่านั้น เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหารที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของ โรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ในอนาคตอีก ๑๐ ปี ข้างหน้าต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสถานภาพปัจจุบันและข้อเท็จจริงในการดำเนินการจัดการฝึกศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร
๒. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการวางแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียนเตรียมทหาร
๓. ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสม ในอนาคตอีก ๑๐ ปีข้างหน้า

คำจำกัดความ

การพัฒนา	หมายถึง	บทสรุปของการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อสารสนเทศต่างๆ สำหรับเป็นข้อเสนอแนะ แนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาการฝึกศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาทหารของ โรงเรียนเตรียมทหาร
การจัดการฝึกศึกษา	หมายถึง	กระบวนการ/วิธีการในการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โดยใช้พื้นฐานจากการวิจัยครั้งนี้ ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการฝึกศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหารเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละเป้าประสงค์
โรงเรียนเตรียมทหาร	หมายถึง	สถาบันการศึกษาเฉพาะทาง จัดเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของกองทัพเป็นหน่วยขึ้นตรงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับ

นักเรียนเตรียมทหารเป็นระยะเวลา ๓ ปี เพื่อเข้ารับการศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

โรงเรียนเหล่าทัพ	หมายถึง สถาบันการศึกษาเฉพาะทางของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จัดเป็นการศึกษาชั้นอุดมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช
นักเรียนเตรียมทหาร (นตท.)	หมายถึง บุคคลพลเรือนชายที่ผ่านการสอบคัดเลือกตามระเบียบการรับสมัครของโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อเข้ารับการศึกษา ตามหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นระยะเวลา ๓ ปี
นายทหารปกครอง	หมายถึง นายทหาร-นายตำรวจ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ปกครอง บังคับบัญชา นักเรียนเตรียมทหาร
ครู-อาจารย์	หมายถึง ครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนเตรียมทหาร
ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา	หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานชั้นตรงของโรงเรียนเตรียมทหาร ได้แก่ ส่วนการศึกษา ธรรมเนียมนักเรียน และกองวิชาทหาร เป็นต้น
ระเบียบปฏิบัติประจำวัน (รปจ.)	หมายถึง ภารกิจที่นักเรียนเตรียมทหารทุกคนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบซึ่งได้กำหนดไว้เป็นช่วงเวลาของการฝึกศึกษาตลอดจนภารกิจส่วนตัวที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดขณะศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนเตรียมทหาร

บทที่ ๒

ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาระบบการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารใน ทศวรรษที่ ๗๐ มีการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

๑. ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
๒. นโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม
๓. แผนยุทธศาสตร์กองทัพไทย
๔. แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. แนวคิดในการจัดการศึกษา
๖. แนวคิดและหลักการในการพัฒนา
๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

๑. การจัดตั้งประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) เกิดขึ้นจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๙ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓) ณ ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ ๒ (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่จะนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งต่อมาได้มีการตกลงให้มีการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) โดยจะสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๓ เสาหลักได้แก่

๑.๑ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community : APSC)

ความร่วมมือนี้มีเป้าหมายเพื่อให้อาเซียนเป็นสังคมที่มีความไว้เนื้อเชื่อใจ ซึ่งกันและกัน มีเสถียรภาพ สันติภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ

๑.๑.๑ การเป็นประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และค่านิยมร่วมกัน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งแก่ประชาชาติไทย ส่งเสริมธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

๑.๑.๒ การเป็นภูมิภาคที่มีเอกภาพ สงบสุข และมีความแข็งแกร่ง พร้อมรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและเป็นประโยชน์กับประเทศภายนอกเพื่อสันติภาพในโลก

๑.๑.๓ การดำเนินบทบาทที่สำคัญในเวทีระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน

ทั้งนี้ พิมพ์เขียวประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint) ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ อำเภอชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย

๑.๒ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

เพื่อให้ภูมิภาคอาเซียนมีความมั่นคงและมั่งคั่ง สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดยสร้างความร่วมมือที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ ความตกลงด้านคุณสมบัติวิชาชีพ การหารือนโยบายทางการเงินและเศรษฐกิจมหภาคกันอย่างใกล้ชิด มาตรการทางการเงินด้านการค้า ความเชื่อมโยงด้านการสื่อสารและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น จะส่งผลให้อาเซียนกลายเป็นภูมิภาคที่มีการไหลเวียนของสินค้าบริการ การลงทุนแรงงานฝีมือและทุนอย่างเสรี

ทั้งนี้ ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ ประเทศสิงคโปร์

๑.๓ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Social – Cultural : ASCC)

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรม และสิทธิการส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

ทั้งนี้ พิมพ์เขียวประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ อำเภอชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย

๒. การเตรียมความพร้อมของไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

๒.๑ นโยบายรัฐบาล

๒.๑.๑ รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนตามที่ได้ประกาศต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่จะนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อย่างสมบูรณ์โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมการเมืองและความมั่นคง โดยรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อตกลงในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒.๑.๒ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีจึงได้สั่งการให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์ การทำงาน และแผนงานการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน และได้เป็นประธานการประชุมในเรื่องนี้ด้วยตนเอง

๒.๒ การเตรียมความพร้อมของไทย

๒.๒.๑ ไทยต้องสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง รวมทั้งเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกประเทศในอาเซียนตกลงกันไว้แล้ว เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียนต่อไป

๒.๒.๒ ไทยยังอยู่ระหว่างดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการ เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อรักษาและเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของไทย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการและทุกภาคส่วนรวมทั้งภาคประชาชน

๒.๒.๓ กลไกที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนการประชุมเชิงปฏิบัติการการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ (ASEAN Workshop) นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งมีคณะรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงทั้งหมดเข้าร่วม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการและได้จัดประชุมฯ แล้ว ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ วันที่ ๒๕ ตุลาคม

๒๕๕๕ และวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๖ และนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ประเทศซึ่งครอบคลุมถึงแผนงานด้านการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียนในด้านต่างๆ ของทุกส่วนราชการ ด้วยกลไก ASEAN Workshop เน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้มีการปรับโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของไทย และรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้กลไกในระดับชาติเพื่อรองรับการดำเนินการในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

๑. คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เป็นกลไกประสานงานระดับนโยบายเพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานไทย และเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และกระทรวงการต่างประเทศได้รวบรวมแผนงานสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ ของส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้รัฐบาลเห็นภาพรวมของสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีของไทย ตามแผนการจัดตั้งประชาคมของแต่ละเสา (Blueprint) การสร้างความตระหนักรู้แก่ภาคส่วนต่างๆ ฯลฯ

๒. คณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ โดยมีรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เพื่อประสานงานและติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทย

๓. คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ โดยมีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นประธาน เพื่อบูรณาการงานการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ประชาชนไทยมีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียน และสามารถใช้ออกสาจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

๔. คณะกรรมการ/อนุกรรมการสำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธานเสาการเมืองและความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการเพื่อจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง โดยมีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เสาเศรษฐกิจ ได้แก่ คณะอนุกรรมการดำเนินการตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และสำหรับเสาสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ คณะกรรมการแห่งชาติด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน

๒.๓ บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศ

๒.๓.๑ กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทหลักใน ๒ เรื่อง คือ ๑) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานหลัก (focal point) คู่มือภาพรวมเรื่องอาเซียนในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติตามกฎหมายอาเซียน และ ๒) ทำหน้าที่เป็น focal point ในการประสานงานของเสาการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๒.๓.๒ ในฐานะหน่วยงานประสานหลักคู่มือภาพรวมของการดำเนินการในกรอบอาเซียนของไทย กระทรวงการต่างประเทศใช้กลไกของคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ในการประสานงานระดับนโยบาย เพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานไทย และเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติเป็นระยะ เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการของหน่วยราชการต่างๆ รวมทั้งประสานการดำเนินงานในประเด็นที่คาบเกี่ยวระหว่างทั้งสามเสา

๒.๓.๓ ในฐานะ focal point ในการประสานงานของเสาการเมืองและความมั่นคงอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการเพื่อจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง เพื่อทบทวนความคืบหน้าล่าสุดในส่วนของไทยในการดำเนินการ เพื่อเป็นไปตามแผนงานจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน รวมทั้งพิจารณาสาขาความร่วมมือที่ไทยควรผลักดันในการปฏิบัติ ตามแผนงานจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน อาทิ การแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดการเรื่องภัยพิบัติ และการต่อต้านการค้ามนุษย์

๒.๔ การดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

๒.๔.๑ การเตรียมความพร้อมภาครัฐ

กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติ ทั้งในการให้แนวคิดแก่ส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาบุคลากรและการสร้างศักยภาพแก่ข้าราชการ และการส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา โดยที่ผ่านมาได้มีการผลักดันดำเนินการในประเด็นต่างๆ อาทิ

๒.๔.๑.๑ ผลักดันให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการและเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๔.๑.๒ การประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะ

การทำงานและเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

๒.๔.๑.๓ จัดทำหลักสูตรอาเซียนเพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน โดยจัดฝึกอบรมรุ่นแรกระหว่างวันที่ ๑๓ – ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ การฝึกอบรมประกอบด้วยการบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่างๆ และการดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ณ กรุงจาการ์ตา

๒.๔.๑.๔ ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการผลักดันให้มีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายทันสมัยและเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขัน และใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

๒.๔.๒ การเตรียมความพร้อมภาคเอกชน

กระทรวงพาณิชย์ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของภาคเอกชน รวมทั้ง SMEs ในการสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ และได้สร้างเครือข่ายและการปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาคเอกชนในสาขาต่างๆ โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการในประเด็นต่างๆ อาทิ

๒.๔.๒.๑ เร่งดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยได้มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ตลอดจนการเสริมสร้างความรู้เชิงแกร่งให้กับภาค SMEs ของไทย โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการต่างๆ อาทิ

๒.๔.๒.๒ จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้ข้อมูลและคำปรึกษากับผู้ประกอบการและผู้สนใจในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ

๒.๔.๒.๓ สร้างเครือข่ายการให้ความรู้ของศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยจะทยอยเปิดให้บริการได้ในช่วงต้นปี ๒๕๕๕ ตลอดจนสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับท้องถิ่น อาทิ หอการค้าจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)/องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งสถาบันการศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับชุมชนและเยาวชน

๒.๔.๒.๔ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเตรียมการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนผ่านสื่อต่างๆ และนิทรรศการเคลื่อนที่ อาทิ วัสดุทัศน สิ่งพิมพ์ และเว็บไซต์ โดยเน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒.๔.๒.๕ จัดประชุมเวทีการมีส่วนร่วมและการบรรยาย/เสวนาระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสมาคมธุรกิจสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคจากภาคเอกชน

๒.๔.๓ การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการ อาทิ

๒.๔.๓.๑ การจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่างๆ ใน ๑๕ จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ภูเก็ต ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก จันทบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร ลพบุรี ชลบุรี ระยอง ตาก เชียงราย สุราษฎร์ธานี และอุดรธานี

๒.๔.๓.๒ การจัดกิจกรรมวันอาเซียนในวันที่ ๘ สิงหาคมของทุกปี โดยในปี ๒๕๕๖ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้นประมาณ ๑,๐๐๐ คน และมีนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ กว่า ๗๐ แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม

๒.๔.๓.๓ การจัดทำสื่อเผยแพร่ (สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ รายการโทรทัศน์ วิทยุ)

๒.๔.๓.๔ การจัดสัมมนาและส่งวิทยากรบรรยายแก่ครู นักเรียน สถาบันภาครัฐและสถาบันการศึกษา

๒.๔.๓.๕ การจัดค่ายเยาวชนภาษาอังกฤษ

๒.๕ การดำเนินงานข้างหน้า

๒.๕.๑ การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด ทั้งในกรอบทวิภาคี อนุภูมิภาค และอาเซียน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือเพื่อลดช่องว่างด้านการพัฒนา ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

๒.๕.๒ เร่งรัดการดำเนินการด้านความเชื่อมโยงในภูมิภาค โดยเฉพาะการสร้างระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อส่งเสริมที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ของไทยในภูมิภาค และขยายความเจริญ รุ่งเรืองไปยังพื้นที่ต่างๆ

๒.๕.๓ ภาครัฐยังคงต้องเร่งดำเนินการภายในให้สอดคล้องกับข้อตกลงในการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียนต่อไป รวมทั้งปรับโครงสร้าง ปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการค้าและการลงทุนในไทย และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของไทย

๒.๕.๔ พัฒนาศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจของไทยให้ได้มาตรฐาน และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนและตลาดโลก

๒.๕.๕ ผลักดันการสร้างเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการของอาเซียน เพื่อสร้างความร่วมมือและลดการแข่งขันระหว่างกัน

๒.๕.๖ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลอาเซียนได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่อาจได้รับผลกระทบ เช่น ภาคการเกษตรและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล โดยจัดทำข้อมูลที่จำเป็นในภาษาที่เข้าใจง่ายในการเผยแพร่ และใช้ช่องทางภูมิภาคและท้องถิ่นในการเผยแพร่ข้อมูลมากยิ่งขึ้น เช่น การให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลไปยังประชาชน ในท้องถิ่นของตน ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของท้องถิ่น แต่ละแห่ง โดยกระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยอย่างใกล้ชิด

โดยสรุป เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยความร่วมมืออย่างรอบด้าน ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่ เสาประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรม รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์การทำงาน และแผนงาน เพื่อการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อรักษาและเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของไทย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการและทุกภาคส่วน รวมทั้งภาคประชาชน แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานยังอยู่ในเรื่องของการให้ความรู้ และความตระหนักจากการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเท่านั้น แผนในการดำเนินการต่อไปนั้นทุกภาคส่วนยังคงต้องเร่งดำเนินการพัฒนาศักยภาพ ทั้งขององค์กรและทรัพยากรบุคคลภายในให้สอดคล้องกับข้อตกลงในการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียนต่อไป รวมทั้งปรับโครงสร้าง ปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการค้าและการลงทุนในไทย และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของไทยให้สามารถปรับตัว และฉกฉวยโอกาสการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงได้อย่างเหมาะสมต่อไป

นโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศและรักษาประโยชน์ของชาติในประการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนดำเนินการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและการพลังงาน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร และรักษาผลประโยชน์ของชาติด้วยการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการ ตามความในวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่การใช้กำลังทหารเพื่อปราบปรามการจลาจลให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงกลาโหม

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์

๑.๑ วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่มีกองทัพชั้นนำ มีบทบาทในด้านความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของภูมิภาค

๑.๒ พันธกิจ

๑.๒.๑ พัฒนาบทบาทนำการดำเนินการร่วมกันระหว่างส่วนราชการ เพื่อพิทักษ์รักษา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑.๒.๒ รักษาเอกราชและอธิปไตย รวมทั้งพัฒนาศักยภาพกองทัพ เพื่อมุ่งสู่การเป็นกองทัพชั้นนำในภูมิภาค

๑.๒.๓ บทบาทนำในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการเพื่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๑.๒.๔ พัฒนาบทบาทนำในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาค

๑.๒.๕ พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง รวมทั้งสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ

๑.๓ ค่านิยมองค์กร

ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันเป็นมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์

๑.๔.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑.๔.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ

๑.๔.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของรัฐ

๑.๔.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับ
ต่างประเทศ

๑.๔.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

๒. นโยบายกระทรวงกลาโหม

๒.๑ นโยบายทั่วไป

๒.๑.๑ การปฏิบัติราชการให้ยึดถือกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง นโยบาย และมติคณะรัฐมนตรี การสั่งการของนายกรัฐมนตรี มติสภากลาโหม ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ แผนแม่บท การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม แผนพัฒนา จิตความสามารถของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งแผนแม่บทหรือแผนหลักในการดำเนินการด้าน ต่างๆ โดยปรับปรุงให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับภารกิจและสภาพแวดล้อม

๒.๑.๒ พิทักษ์ รักษา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ ทั้งในฐานะที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์คงเป็นศูนย์รวมจิตใจที่มั่นคงและยั่งยืนของประชาชนชาวไทยและ เป็นสถาบันหลักที่สำคัญยิ่งของประเทศ โดยจะต้องดำเนินการและปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการ ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและเผยแพร่

๒.๑.๓ พัฒนาความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่ม อาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อจัดระเบียบ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างสันติภาพ ความมั่นคง ความมั่งคั่ง ความก้าวหน้า และความสงบสุขร่วมกัน และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปสู่การรวมตัวเป็น ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจเพื่อสันติภาพ การปฏิบัติการเพื่อ มนุษยธรรม และส่งเสริมบทบาทในการรักษาสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ และ ผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก

๒.๑.๔ เสริมสร้างศักยภาพของกองทัพและระบบการป้องกันประเทศให้ พร้อมในการพิทักษ์ รักษา เอกราช อธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ โดยใช้การ ปฏิบัติการในลักษณะการรวบรวมเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านข่าวกรองและการ ต่อต้านข่าวกรอง ให้สามารถตอบสนองภารกิจของกองทัพได้ในทุกระดับ พัฒนางานส่งกำลังบำรุง ร่วมโดยใช้ประโยชน์จากงานมาตรฐานยุทธ โภปกรณ์ทางทหาร และศักยภาพด้านต่างๆ ที่แต่ละเหล่า ทัพมีอยู่ พัฒนาการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหารให้สามารถใช้กำลังและปฏิบัติการได้อย่าง ต่อเนื่อง มีการสำรองอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และพลังงานเพื่อความมั่นคง รวมทั้งให้ความสำคัญกับ

การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกและครอบครัว เพื่อตอบแทนคุณความดีและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับกำลังพลที่กำลังปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันประเทศ

๒.๑.๕ พัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ พัฒนากิจการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค สามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และกิจการทางอากาศ โดยเน้นให้เกิดการบูรณาการความเป็นมาตรฐาน และความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในกระทรวงกลาโหม

๒.๑.๖ พัฒนาการฝึกกำลังกับทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อการป้องกันประเทศ ด้วยการนำพลังอำนาจแห่งชาติทุกด้านมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติการกิจ เพื่อความมั่นคงร่วมกับกระทรวงกลาโหม โดยในยามปกติกระทรวงกลาโหมจะต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อประเทศด้วยการช่วยพัฒนาพลังอำนาจแห่งชาติทุกด้าน โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยเฉพาะการสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย การสนับสนุนการแก้ไขและป้องกันปัญหาเสียดิน การเร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งสนับสนุนการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง การช่วยเหลือประชาชน การแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหายับยิบติโดยเฉพาะอุทกภัยการร่วมจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ ได้แก่ ยาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การค้าสิ่งของผิดกฎหมาย การค้ำมนุษย์ โจรสกัด และภัยจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๒.๒ นโยบายเฉพาะ

๒.๒.๑ กองทัพต้องมีโครงสร้างที่เหมาะสม กะทัดรัด ทันสมัย มีความสมดุลระหว่างหน่วยปฏิบัติกับหน่วยควบคุมบังคับบัญชา พร้อมรองรับภารกิจและสภาพแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยการขยายหน่วยหรือจัดตั้งหน่วยใหม่จะต้องมีเหตุผลรองรับชัดเจน

๒.๒.๒ พัฒนางานด้านกำลังพลให้สอดคล้องกับโครงสร้างกองทัพ และสามารถตอบสนองการปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหม ให้สามารถนำมาใช้ในกลาโหมได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

๒.๒.๓ พัฒนาการฝึกซ้อมระหว่างเหล่าทัพและการฝึกซ้อม/ผสมกับมิตรประเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติได้และมีความสมจริง รวมทั้ง ให้เพิ่มเติมการฝึกที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการกิจอื่นๆ ของทหาร เช่น การฝึกบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

๒.๒.๔ จัดให้มีพื้นที่ฝึกของแต่ละเหล่าทัพและพื้นที่ฝึกซ้อมระหว่างเหล่าทัพที่เหมาะสม โดยพื้นที่ฝึกดังกล่าวจะต้องมีมาตรการในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๕ ปรับปรุงการศึกษาของกองทัพในแต่ละระดับ ให้มีหลักสูตรที่สามารถพัฒนาบุคลากรที่เข้ารับการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับยุทธศาสตร์ที่มีบุคลากรระดับสูงเข้ารับการศึกษาเป็นอันดับแรก

๒.๓ โครงสร้างและการจัดส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม

๒.๓.๑ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมืองมีเลขาธิการรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒.๓.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไป กระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒.๓.๓ กรมราชองครักษ์ มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ และกฎหมายว่าด้วยนายตำรวจราชสำนัก มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒.๓.๔ กองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่เตรียมกำลังรบและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

กองบัญชาการกองทัพไทย มีส่วนราชการดังนี้

๑. กองทัพบก มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบกและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒. กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการกองทัพเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๓. กองทัพอากาศ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการกองทัพอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๔. ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

๕. องค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการกองบัญชาการกองทัพไทย (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘)

กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นหน่วยราชการที่ขึ้นตรงกับกระทรวงกลาโหม มีแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘) ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม กองบัญชาการกองทัพไทย

๑.๑ วิสัยทัศน์

กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นองค์กรชั้นนำในการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติการร่วมของกองทัพไทย และมุ่งสู่ความเป็นเลิศในอาเซียน

๑.๒ พันธกิจ

๑.๒.๑ ปกป้อง เทิดทูน พิทักษ์ รักษา สถาบันพระมหากษัตริย์ และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒.๒ อำนาจการปฏิบัติการร่วมของทุกเหล่าทัพ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๑.๒.๓ สนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ การพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน

๑.๒.๔ คุ้มครองและพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

๑.๒.๕ การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ

๑.๒.๖ สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ โดยยึดหลักมนุษยธรรมและสันติวิธี

๑.๒.๗ ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ เพื่อธำรงเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก

๑.๓ ค่านิยมกองบัญชาการกองทัพไทย

ทหารอาชีพความมุ่งมั่นในการทำดีที่สุดในการปฏิบัติงาน เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในการทำงาน ประกอบด้วย มีวินัย มุ่งผลสัมฤทธิ์ คิดสร้างนวัตกรรม มีความเป็นผู้นำ ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา

จงรักภักดี น้อมนำพระบรมราโชวาท และปฏิบัติตามคำสัจด์บัญญัติ เป็นที่ไว้วางใจในงานที่รับมอบ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเท่าเทียม สร้างคุณค่าในงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

กล้าหาญ ไม่เกรงกลัวต่อภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นหยัดในสิ่งที่ถูกเปิดเผยในสิ่ง
ผัดขอมรับคำวิจารณ์ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง

ทำงานเป็นทีม เคารพ รั้งฟัง และร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้มีการ
ทำงานร่วมกัน สื่อสารอย่างเปิดเผย บูรณาการความคิดเป็นหนึ่งเดียว

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการกองบัญชาการกองทัพไทย ๔ ปี(พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘)

๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพิทักษ์ รักษา และเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์

เป้าประสงค์ สถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัยสูงสุด และได้รับ
การเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ รวมทั้งคงความเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

กลยุทธ์ ก. การจัดทำล้งถวายความปลอดภัย

กลยุทธ์ ข. การสร้างจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์ความรักสถาบัน

พระมหากษัตริย์

กลยุทธ์ ค. สนับสนุนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กลยุทธ์ ง. การป้องกันการล้งละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอำนวยความสะดวกการปฏิบัติกร่วมในการ ป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ กองบัญชาการกองทัพไทยมีความพร้อมในการอำนวยความสะดวก
การปฏิบัติกร่วมในการป้องกันประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ก. ดำเนินการตรวจสอบและทดสอบแผนป้องกันประเทศ หลักนิยม
และระเบียบปฏิบัติประจำในการอำนวยความสะดวกร่วมตามสายงานความรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ข. บูรณาการการพัฒนาระบบการจัดทำฐานข้อมูลในแต่ละด้าน
และกำหนดความรับผิดชอบในการเชื่อมโยงระบบระหว่างเหล่าทัพ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ค. เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่
สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และผ่านการประเมิน

๒.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอำนวยความสะดวกการร่วมในการฝึกกำลัง ป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ สามารถอำนวยความสะดวกการร่วมในการฝึกกำลังและทรัพยากรตาม
แผนของเหล่าทัพ เพื่อการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ก. เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กลยุทธ์ ข. ส่งเสริมการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน โดยน้อมนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

กลยุทธ์ ค. สนับสนุนรัฐบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกองทัพกับประชาชน

กลยุทธ์ ง. อำนาจการในการป้องกันและสกัดกั้นการลักลอบนำยาเสพติด และสารตั้งต้นเข้ามาในราชอาณาจักร การสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

กลยุทธ์ จ. พัฒนากลไกเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นของกองบัญชาการกองทัพไทยตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนด

๒.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาบทบาทนำในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ

เป้าประสงค์ ๑ กองบัญชาการกองทัพไทยมีบทบาทนำในภูมิภาคและสนับสนุนการดำเนินการเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในประชาคมโลก โดยการสร้างความร่วมมือทางทหารที่ดีกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ ก. กระชับความสัมพันธ์ สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงและความไว้วางใจระหว่างกองทัพไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ พัฒนาองค์การและบุคลากรให้มีความรู้ตามแผนที่กำหนด

เป้าประสงค์ ๒ กองบัญชาการกองทัพไทยเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ ข. เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มประเทศอาเซียน พัฒนาสัมพันธ์ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี

๓. ความเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการกระทรวงกลาโหม

๓.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพิทักษ์ รักษา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๓.๑.๑ เป้าหมายการให้บริการ/เป้าประสงค์กระทรวง สถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัยสูงสุดและได้รับการเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ

๓.๑.๒ สอดคล้องกับนโยบายพิทักษ์ รักษา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พร้อมในการถวายความปลอดภัยและปฏิบัติตามพระราชประสงค์ ให้มีความมั่นคงในการเป็น ศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ โดยการเสริมสร้างจิตสำนึกให้มีความจงรักภักดี การเทิดทูน ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อไม่ให้มีผู้ใดล่วงละเมิดและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

๓.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันประเทศ

๓.๒.๑ เป้าหมายการให้บริการ/เป้าประสงค์กระทรวง ประเทศมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามทางทหาร

๓.๒.๒ สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาความพร้อมของกองทัพในด้านต่างๆ อาทิ ด้านกำลังพล ด้านยุทธการ ด้านการข่าว เป็นต้น รวมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ให้มีความพร้อมในการรักษาเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน รวมทั้งการคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติโดยการเตรียมความพร้อมของกองทัพ การฝึกกำลังพลให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติการกิจ และการจัดงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละเหล่าทัพ ตลอดจนจัดให้มีแผนการสำรองอาวุธและพลังงานเพื่อความมั่นคง สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้สามารถผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ได้เอง ปรับปรุงสิทธิหน้าที่และสวัสดิการกำลังพล และกำลังสำรองของกองทัพ รวมทั้งสวัสดิการของกำลังพลให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ

๓.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

๓.๓.๑ เป้าหมายการให้บริการ/เป้าประสงค์กระทรวง ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการของกระทรวงกลาโหมมีความผาสุก

๓.๓.๒ สอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างความสามัคคีและความสามัคคีของคนในชาติให้เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยใช้แนวทางสันติ รับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย และหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชาติในทุกกรณี รวมทั้งฟื้นฟูระเบียบสังคมและบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนสนับสนุนองค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีส่วนร่วมในการสร้างความสามัคคี ภายใต้กรอบของบทบาท อำนาจ และหน้าที่ขององค์กร

๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การรักษาความมั่นคงของรัฐ

๓.๔.๑ เป้าหมายการให้บริการ/เป้าประสงค์กระทรวง สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศอยู่ในระดับปกติ

๓.๔.๒ สอดคล้องกับนโยบายการจัดให้มีสำนักงานบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นองค์กรถาวร เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้โดยยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์และแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้กระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กำหนดจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษที่มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนกู้ดอกเบี้ยต่ำ สิทธิพิเศษด้านภาษี และอุตสาหกรรมฮาลาล รวมทั้งสนับสนุนให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม

๓.๔.๓ สอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างบทบาทกองทัพในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งพัฒนาระบบ การเตรียมพร้อมของกองทัพให้พร้อมเผชิญสถานการณ์วิกฤตที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้า และการสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ

๓.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ

๓.๕.๑ เป้าหมายการให้บริการ/เป้าประสงค์กระทรวง เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางทหารที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศรวมทั้งมีบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

๓.๕.๒ สอดคล้องกับนโยบาย

๓.๕.๒.๑ เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารในระดับต่างๆ กับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด

๓.๕.๒.๒ พัฒนาความสัมพันธ์และเสริมสร้างความร่วมมือทางการทหาร ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

๓.๕.๒.๓ การสนับสนุนการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดี ระหว่างหน่วยงานความมั่นคงและเหล่าทัพกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๕.๒.๔ เร่งพัฒนานโยบายยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดกรอบทิศทางเข้าสู่การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๓.๕.๒.๕ สนับสนุนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตามหลักพื้นฐานของกฎหมายและสนธิสัญญาที่มีอยู่ เพื่อมิให้เป็นเงื่อนไขของความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๕.๒.๖ สนับสนุนการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกระดับ

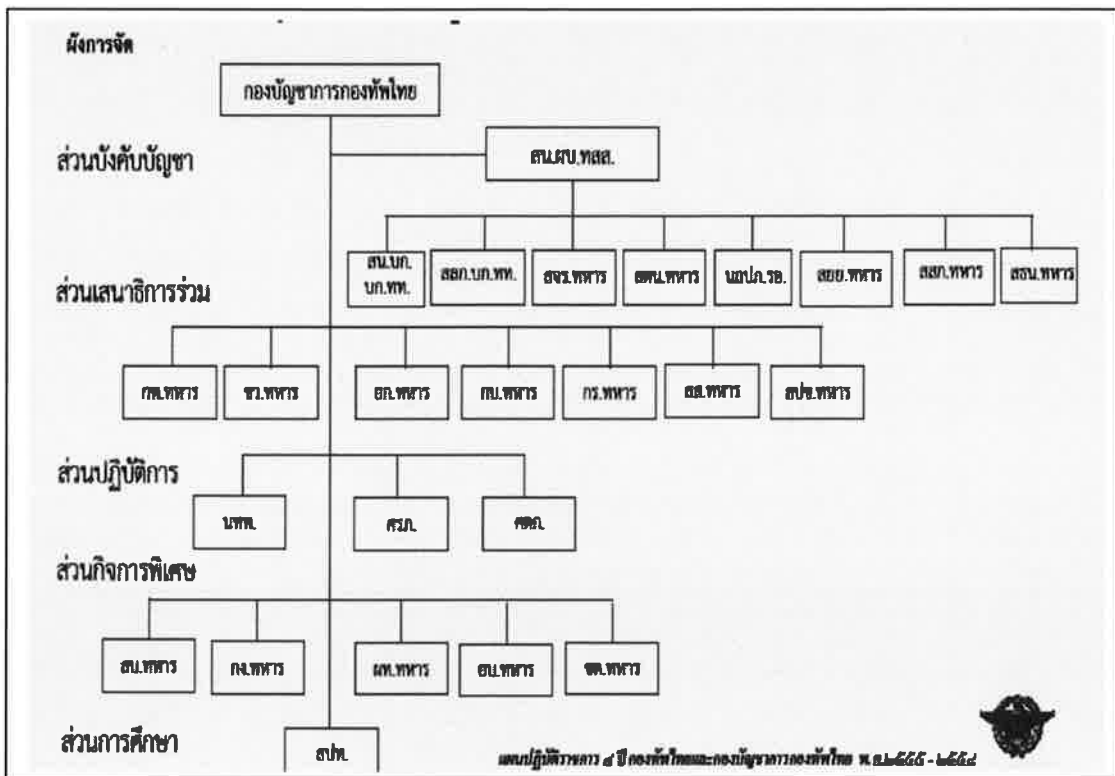
๓.๕.๒.๗ เสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อมุ่งป้องกัน สกัดกั้น และปราบปรามปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด

๓.๕.๒.๘ ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลและพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกมิติ ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนไทยในทุกระดับ

๔. โครงสร้างการจัดกองบัญชาการกองทัพไทย

กองบัญชาการกองทัพไทย มีการจัดส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้กองบัญชาการกองทัพไทยจัดส่วนราชการภายในออกเป็น ๑๗ ส่วนราชการ จึงได้จัดกลุ่มของส่วนราชการเป็น ๕ ส่วน ตามภารกิจและความรับผิดชอบ คือ ส่วนบังคับบัญชา ส่วนเสนาธิการร่วม ส่วนปฏิบัติการ ส่วนกิจการพิเศษ และส่วนการศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ ๒-๑ ผังการจัดองค์กรกองบัญชาการกองทัพไทย

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกัน

ประเทศ

๑.๑ ปรัชญา

การศึกษาและการร่วมมือประสานงานด้านความมั่นคง เป็นรากฐานที่สำคัญของการดำรงอยู่ของรัฐ

๑.๒ วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรชั้นนำในการประสิทธิ์ประสาทวิทยาการด้านความมั่นคงมุ่งสู่ความเป็นเลิศในอาเซียน

๑.๓ พันธกิจ

มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การประศาสน์วิทยาการด้านความมั่นคงแห่งชาติ การวิจัยทางยุทธศาสตร์ การเผยแพร่ทางวิทยาการทหาร การประวัติศาสตร์ โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถาน การดำเนินงานด้านอนุสรณ์สถานแห่งชาติ และสภากาการศึกษาวิชาการทหารของกองทัพไทย มีผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๑.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างและบูรณาการองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติ
การร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนางานวิจัยทางวิชาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและ
ต่างประเทศ

๒. แผนปฏิบัติราชการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘)

๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการ ๑ ปี กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอำนวยการร่วมในการฝึกกำลังป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
กลยุทธ์

๑. การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

๒. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ทันต่อสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลง
และรูปแบบภัยคุกคาม

๓. การพัฒนานุเคราะห์และครู - อาจารย์

๔. การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย

๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างและบูรณาการองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติการร่วม

เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอำนวยความสะดวกในการพนักำล้งป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์

๑. การผลิตผลงานทางวิชาการ/นวัตกรรม/ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)ที่มีการเผยแพร่ลงสื่อต่างๆ ของหน่วยงานอื่น

๒. การรวบรวมฐานข้อมูลด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการป้องกันประเทศ จากนักศึกษาศาสนาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปท.)

๓. การพัฒนาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติยุทธศาสตร์ทหารการปฏิบัติการร่วม และการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร

๒.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนางานวิจัยทางวิชาการ

เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอำนวยความสะดวกในการพนักำล้งป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ การพัฒนางานวิจัยและผลงานทางวิชาการ/การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์

๑. การประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

๒. การจัดการศึกษาและวิจัย

๒.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาบทบาทนำในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ

เป้าประสงค์ ภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ/การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษา/ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน/ความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ

กลยุทธ์

๑. การสร้างจิตสำนึกและการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักสถาบัน

พระมหากษัตริย์

๒. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาภายนอกกับ กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) โดยมีบันทึกข้อตกลงใหม่/ข้อตกลงเพิ่มเติมโดยสถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) เพิ่มขึ้น และมีการติดตามผลจากการขยายความร่วมมือกับ หน่วยงานที่ได้มีการขยายเครือข่ายนั้นๆ

๓. การให้ความช่วยเหลือในการเป็นที่ปรึกษางานวิจัยให้แก่หน่วยขึ้นตรง กองบัญชาการกองทัพไทย (นขต.บก.ทท.) และ/หรือหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ

๔. การให้ความช่วยเหลืองานด้านวิชาการ/การเป็นวิทยากรให้กับหน่วยขึ้นตรง กองบัญชาการกองทัพไทย (นขต.บก.ทท.) รวมทั้งหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ

๕. การสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

๖. การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บริหาร คณะนักศึกษา และนักวิชาการ กับมิตรประเทศ

๗. จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

๓. โครงสร้างการจัดหน่วยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับ นโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาการ ประศาสน์วิทยาการด้านความมั่นคงแห่งชาติ การวิจัยทางยุทธศาสตร์ การเผยแพร่วิทยาการ ทั้ง ทางทหาร การประวัติศาสตร์ โบราณคดี และพิพิธภัณฑ์ทหาร การดำเนินงานอนุสรณ์สถาน แห่งชาติและสภาการศึกษาวิชาการทหารของกองทัพไทย แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๗ หน่วย ได้แก่

แผนภาพที่ ๒-๒ แสดงผังการจัดหน่วยงานสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

แนวคิดการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษา (Education Management) หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้การศึกษาแก่ผู้เข้าศึกษาในสถาบันทุกลักษณะ ทั้งที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เชิงวิชาการ เช่น การจัดอบรม สัมมนา การประชุม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออนไลน์, ๒๕๕๔)

การจัดการศึกษาเฉพาะทางจะเป็นประเภทการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งจะมีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างจากกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งการจัดการศึกษาที่เน้นปริมาณหรือแบบโรงงาน แต่การจัดการศึกษาเฉพาะทางจะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณลักษณะเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาชีพ สอดคล้องกับสถานการณ์ตามความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการใช้งานมีครู – อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้สอน ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่อาจดำเนินการได้โดยสถาบันการศึกษาปกติ และ/หรือดำเนินการได้แต่มีเหตุผลและความจำเป็นเฉพาะของหน่วยงานหรือองค์กรที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๑ : ข)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งได้กำหนดแนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรา ๗๗ ไว้ว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์เอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, ๒๕๕๐) ดังนั้น ในการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะสนับสนุนนโยบายด้านความมั่นคง จึงต้องมีการจัดเตรียมบุคลากรที่มีคุณลักษณะเฉพาะตามนโยบายดังกล่าว โดยการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณลักษณะเฉพาะและผลิตบุคลากร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองต่อแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหมต้องการกำลังพลที่มีคุณลักษณะรักการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ไขปัญหาของงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่านิยมในเชิงสร้างสรรค์ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเป็นผู้นำสามารถเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อประเทศชาติและราชบัลลังก์ มีวินัย มีจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ กล้าหาญ ซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ยอมรับของประชาชน และดำรงตนอยู่ในหลักธรรมของศาสนา มุ่งพัฒนาระบบการศึกษาและหลักสูตรให้สามารถสร้างกำลังพลของกองทัพให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดปรัชญาการศึกษาและออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยเป็นหลัก พร้อมทั้งการส่งเสริมกำลังพลให้มีการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นตามความสามารถ

ของแต่ละบุคคล และพิจารณาให้มีการรับรองคุณวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาชีพ ที่ต้องปฏิบัติงาน ร่วมกับภาครัฐและเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งมีความเป็นสากลสามารถทำงานร่วมกับ องค์การระหว่างประเทศได้ จัดการศึกษาของกองทัพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กองทัพต้องการ และให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงกลาโหม, คำสั่ง, ๒๕๔๕)

กองทัพไทยมีภารกิจที่สำคัญยิ่งในการจัดเตรียมกำลังกองทัพในการป้องกัน ราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อ เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับกำลังพลของกองทัพ ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของ รัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนากำลังพลให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และเสริมสร้าง ทัศนคติในความเป็นทหารอาชีพ พร้อมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ของความรักชาติ

การจัดการศึกษาเฉพาะทางของทหาร เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทางที่อาจจะมี ความแตกต่างกับสถาบันการศึกษาอื่นที่เปิดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาของกองทัพไทย ที่มุ่ง จัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรให้กับเหล่าต่างๆ ของกองทัพ และต้องคำนึงถึงคุณวุฒิที่เทียบเท่ากับ มาตรฐานการจัดการศึกษาของหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาอื่นภายนอกด้วย เพื่อว่าเมื่อจบการศึกษา จากสถาบันการศึกษาของทหารแล้ว สามารถใช้วุฒิการศึกษาที่เทียบเท่ากับสถาบัน การศึกษาอื่นๆ ทั่วไปเพื่อศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้ต่อไป โดยการดำเนินการเพื่อการจัดการศึกษา เฉพาะทางของกองทัพ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนทหารขึ้นเพื่อให้บริการจัดการศึกษาด้าน การทหารโดยตรง เพื่อให้มีกำลังทหารไว้ปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติของกระทรวงกลาโหม ซึ่ง ได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของทุก โรงเรียน ไว้อย่างชัดเจน โดยมี พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการทหาร รวมทั้งมีพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยการกำหนดคปรินญา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๑ : ๑๐) ซึ่งนโยบายการศึกษาของ กองทัพไทยได้กำหนดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติการจัดระเบียบ ราชการกระทรวงกลาโหม นโยบายด้านการศึกษากระทรวงกลาโหม นโยบายการปรับปรุงและ พัฒนาระบบการฝึกศึกษาของกองทัพไทย พุทธศักราช ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ และแผนแม่บทการปรับปรุง โครงสร้างกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ระบบการศึกษาของกองทัพไทยมุ่งไปสู่การ เตรียมความพร้อมด้านกำลังพล ให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมี ประสิทธิภาพ พัฒนาความรู้ความสามารถและยกระดับการศึกษาของกำลังพล ให้มีความรู้ด้าน การทหารรวมทั้งวิชาการในสาขาอื่นๆ โดยมีมาตรฐานทางวิชาการเทียบเท่าหรือสูงกว่าการศึกษา

ของภาครัฐหรือภาคเอกชน และเพื่อให้เกิดความร่วมมือมีการบูรณาการด้านการศึกษาในสถาบัน การศึกษาของกองทัพไทย โดยหลักสูตรการศึกษาทางทหารต้องมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และมี มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีนโยบายเพื่อ ๑. พัฒนากำลังพลให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ในการรักการ เรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ไขปัญหาทางานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความเป็นผู้นำ เสียสละ มีวินัย มีจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ กล้าหาญ ซื่อสัตย์สุจริตมีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ตลอดจนต้องปลูกฝังอุดมการณ์และความรักชาติ รวมทั้งยึดถือแนวทาง ตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ๒. มุ่งปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษาและหลักสูตรต่างๆ ให้ สามารถสร้างกำลังพลของกองทัพไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยกำหนดและออกแบบ หลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพไทย และให้เปิดการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาที่จำเป็นต่อ การปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้งให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิด ความทันสมัยและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ๓. พัฒนากองทัพไทยให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ของกำลังพลทุกระดับ มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ การวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการเรียนรู้การบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ๔. ให้ส่วนราชการด้านการศึกษาของกองทัพไทย มี การบูรณาการด้านการศึกษาในแต่ละหลักสูตร โดยให้สามารถเทียบเคียงมาตรฐานของหลักสูตร การศึกษาในแต่ละระดับระหว่างเหล่าทัพได้และส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรทางด้านการศึกษาร่วมกัน ในการพัฒนากำลังพลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๕. ให้มีระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ที่กองทัพไทยต้องการ และมีการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (กองทัพไทย, คำสั่ง, ๒๕๕๑)

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียนทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามข้อบังคับ กระทรวงกลาโหมว่าด้วยโรงเรียนเตรียมทหาร มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ให้การฝึกศึกษา อบรมนักเรียนเตรียมทหารในด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา กับวิชาทหารและวิชาตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐาน พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้า ทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วยเหมาะสม พร้อมทั้งจะเข้ารับการศึกษาต่อใน โรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (กองทัพไทย, ระเบียบ, ๒๕๕๒) ซึ่งการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ ๔ ซึ่งจะต้องจัดให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ตลอดจนต้องตอบสนองต่อโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อย ตำรวจ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๒๑ กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงาน อื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้

โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้กำหนดแนวทางของการจัดการศึกษาเฉพาะทางให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางด้วยกัน และกับกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนต้องมีการจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๑ : ข) ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่ง พัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ ใน ๓ ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓ : ๑๔)

บริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร

โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย โดยนำเสนอข้อมูลดังนี้

๑. ประวัติและความเป็นมา

เนื่องจากกระทรวงธรรมการ ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งให้ยุบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๗ และ ๘ จากสายสามัญศึกษา และจัดการศึกษาสายอาชีพศึกษา ต่อเนื่องกับสายสามัญศึกษา ดังนั้น สถาบันชั้นอุดมศึกษาต่างๆ จึงต้องจัดตั้งโรงเรียนเตรียมของตนเองโดยใช้เวลา ๒ ปี และมีหลักสูตรเทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๗ และ ๘ เดิม โรงเรียนเตรียม นายร้อยและโรงเรียนเตรียมนายเรือจึงได้กำเนิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้นักเรียนเตรียมของแต่ละเหล่าทัพ มีความรู้ความสามารถและมีลักษณะ ทหารอยู่ในมาตรฐาน ร้อมที่จะศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยทหารบก (โรงเรียนนายร้อยพระ จุฬจอมเกล้า (รร.จปร.) ในปัจจุบัน) และโรงเรียนนายเรือได้ ภายหลังได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมนาย เรืออากาศขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ฯพลฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร ขณะนั้น ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เสนอคำริต่อสภากลาโหมว่าหากจะรวม โรงเรียนที่อยู่ในระดับการศึกษาเดียวกันจากกองทัพต่างๆ เป็นสถาบันเดียวกันจะเป็นการประหยัด งบประมาณของชาติ ทั้งยังทำให้ผู้ศึกษามีโอกาสได้รู้จัก คู่้นเคย มีความสนิทสนมกลมเกลียวมีความ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันแต่เยาว์วัย ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่และ ประสานงานกันได้ด้วยดีในอนาคต สภากลาโหมได้เห็นชอบคำรินี้เป็นเอกฉันท์ในขั้นแรกให้รวม โรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือ และโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศเป็นโรงเรียน เตรียมทหาร สังกัดกรมศึกษาวิจัย กองบัญชาการทหารสูงสุด เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๑ ตาม คำสั่งของกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๑๘/๑๗๔๑ จึงถือว่าวันที่ ๒๗ มกราคมของทุกปี เป็นวัน คล้ายวันสถาปนาโรงเรียนเตรียมทหารและมีผู้บัญชาการคนแรก คือ พลตรี ปิยะ สุวรรณพิมพ์ (ยศ ขณะนั้น)

ตามมติสภากลาโหม ครั้งที่ ๕/๒๕๐๐ ให้รวมโรงเรียนเตรียมของ ๓ เหล่าทัพ ไว้ ณ ที่แห่งเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสามัคคีซึ่งกันและกันระหว่างนายทหารทั้ง ๓ กองทัพ และเพื่อประหยัดงบประมาณโรงเรียนเหล่าทัพ โดยรวมเอากิจการผู้บังคับบัญชา ครู อาจารย์ จาก โรงเรียนเตรียมทหารทั้ง ๓ แห่งมาร่วมปฏิบัติงานที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) เป็นการชั่วคราว จนกระทั่งวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ถนนพระราม ๔ แขวงลุมพินี และในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ กรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ในปัจจุบัน)

ได้ขอให้โรงเรียนเตรียมทหาร (ร.ร.ตท.) รับนักเรียนส่วนหนึ่งของกรมตำรวจ เพื่อส่งเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ร.ร.นรต.)

โรงเรียนเตรียมทหาร เริ่มรับนักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ ๑ และเปิดการศึกษาชั้นปีที่ ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๐๑ โดยในระยะแรกนั้นโรงเรียนเตรียมทหารยังไม่มีที่ตั้งถาวร จึงใช้อาคารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร เป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ โรงเรียนเตรียมทหารได้จัดให้มีพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างโรงเรียนเตรียมทหารขึ้น ณ เลขที่ ๑๘๗๕ ถนนพระราม ๔ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งของกองสัญญาณทหารเรือ มีพื้นที่ประมาณ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวา โรงเรียนเตรียมทหารจึงย้ายมาที่พระราม ๔ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กองพันทหารสื่อสารและกองร้อยทหารสื่อสารซ่อมบำรุงเขตหลัง กองบัญชาการกองทัพบก ได้ย้ายออกจากพื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องกัน โรงเรียนเตรียมทหารจึงได้รับพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเพิ่มอีก ๘๑ ไร่ ๖๒ ตารางวา รวมเป็น ๑๒๗ ไร่ ๘ ตารางวา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ พลอากาศเอก วรรณถ อภิจักรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุดในเวลา นั้น ได้พิจารณาว่าสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของโรงเรียนเตรียมทหารได้เปลี่ยนแปลงไปโดยรอบ กลายเป็นย่านชุมชนหนาแน่นทั้งยังมีสภาพแวดล้อมเป็นมลพิษ อีกทั้งพื้นที่ของโรงเรียนเตรียมทหารมีข้อจำกัดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร และการพัฒนาโรงเรียนเตรียมทหารด้านต่างๆ ในอนาคต จึงได้ปรึกษากับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยได้มอบให้บริษัท คริสเตียนีและนิลเสน (ไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของการย้ายโรงเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งเสนอแนะพื้นที่ตั้งโครงการ ในที่สุดเลือกได้พื้นที่ตำบล ศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นที่ตั้งโรงเรียนเตรียมทหารแห่งใหม่ ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบกเจ้าของพื้นที่ มอบพื้นที่ให้ดำเนินการประมาณ ๑,๔๗๗ ไร่ เป็นผลให้โครงการก่อสร้างโรงเรียน เตรียมทหาร แห่งใหม่เกิดขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๓๘ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งให้เคลื่อนย้ายโรงเรียนเตรียมทหาร มายังที่ตั้งแห่งใหม่ ณ เลขที่ ๘ หมู่ ๑๐ ตำบล ศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร โดยถนนสายรังสิต นครนายก ประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ห่างจากอำเภอมือง นครนายก ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ได้มีพิธีการเคลื่อนย้ายโรงเรียนเตรียมทหารเข้าสู่ที่ตั้ง ณ จังหวัด นครนายก ในวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ และ พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงเรียนในวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ.

๒๕๔๓ ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) ได้ย้ายที่ตั้งจากเดิมที่ถนนพระราม ๔ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ไปอยู่ ณ ที่ตั้งใหม่ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จนถึงปัจจุบัน

ในการจัดการศึกษานั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ แผนการศึกษาของชาติได้เปลี่ยนแปลง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก ๒ ปี เป็น ๓ ปี กระทรวงกลาโหมและด้วยความตกลงกับ กระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรเปลี่ยนระบบการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) เสียใหม่ โดยให้รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเข้าศึกษาเป็นเวลา ๑ ปี ต่อจากนั้นจึงแยกไปศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) โรงเรียนนายเรือ (รร.นร.) โรงเรียนนายเรืออากาศ (รร.นอ.) อีก ๔ ปี และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) อีก ๓ ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๖ เป็นต้นมา และในปีการศึกษา ๒๕๒๘ ได้รับนักเรียนแพทยทหารชั้นปีที่ ๑ ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า เข้าศึกษาและพักประจำในโรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) ด้วย จนกระทั่งปีการศึกษา ๒๕๓๐ กระทรวงกลาโหมได้ปรับปรุงรูปแบบการศึกษาของโรงเรียนนายทหาร นายตำรวจ โดยให้โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการเข้าศึกษาเป็นเวลา ๒ ปี เมื่อจบแล้วจึงส่งตัวไปศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) โรงเรียนนายเรือ (รร.นร.) โรงเรียนนายเรืออากาศ (รร.นอ.) เป็นเวลา ๕ ปี และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) เป็นเวลา ๔ ปี

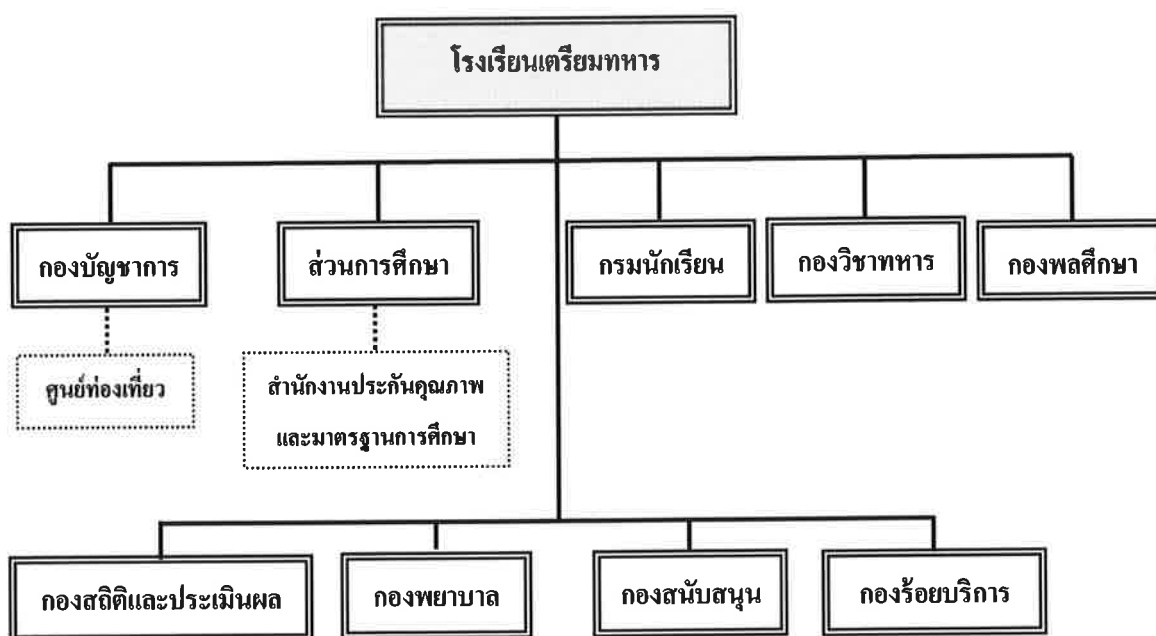
ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) เปลี่ยนแปลงหลักสูตรจากเดิมใช้ระยะเวลาศึกษา ๒ ชั้นปี เป็นใช้ระยะเวลาศึกษา ๓ ชั้นปี เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาของชาติ และเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุดได้ออกคำสั่ง (เฉพาะ) ที่ ๑๖๑/๔๖ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) ใช้หลักสูตร “โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๔๖” ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗ เป็นต้นไป และปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๐ สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร (นตท.) รุ่นที่ ๕๑-๕๔ ต่อมามีการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้สอดคล้องและตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเริ่มใช้กับนักเรียนเตรียมทหาร (นตท.) รุ่นที่ ๕๕ เป็นต้นไป

โรงเรียนเตรียมทหาร ใช้คำย่อว่า “รร.ตท.” ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Armed Forces Academies Preparatory School” ย่อว่า “AFAPS” และนักเรียนเตรียมทหารใช้คำย่อว่า “นตท.” คำภาษาอังกฤษว่า “Pre-Cadet” “P-Cdt”

๒. ภารกิจและการจัดส่วนราชการของ รร.ตท.

ภารกิจ มีหน้าที่ปกครอง บังคับบัญชา และให้การศึกษา อบรมนักเรียนเตรียมทหาร (นตท.) ในด้านพุทธพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย วิชาทหาร และวิชาตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ และทัศนคติพื้นฐานพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย มีผู้บัญชาการ โรงเรียนเตรียมทหาร (ผบ.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ

แผนภาพที่ ๒-๓ แสดงการจัดส่วนราชการของ โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.)

โรงเรียนเตรียมทหาร (รร.ตท.) เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๕ หน่วยขึ้นตรง ดังนี้

๑. กองบัญชาการ (บค.รร.ตท.) มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน และบริหารงานให้เป็นไปตามภารกิจของโรงเรียนเตรียมทหารและนโยบายที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการธุรการ การเงิน การสวัสดิการ การสารนิเทศ และการรักษาความปลอดภัย มีผู้บัญชาการ โรงเรียนเตรียมทหาร (ผบ.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒. ส่วนการศึกษา (สคส.รร.ตท.) มีหน้าที่ให้การศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาควิชาการในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งดำเนินการวัดผลการเรียนตามระเบียบ

การวัดผลฯ เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ความสามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) โรงเรียนนายเรือ (รร.นร.) โรงเรียนนายเรืออากาศ (รร.นอ.) และ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) รวมทั้งพิจารณา เสนอแนะ ปรับปรุง การศึกษาภาควิชาการ โดยมีผู้อำนวยการส่วนการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ.สทศ.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๓. กรมนักเรียน (กรม นร.รร.ตท.) มีหน้าที่ปกครอง บังคับบัญชา ทำการฝึกอบรม นิสัย อุปนิสัย วินัย จิตวิทยา และการนำแบบธรรมเนียมทหารและตำรวจเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนเตรียมทหาร มีผู้บัญชาการกรมนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร (ผบ.กรม นร.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ

๔. กองพลศึกษา (กพล.รร.ตท.) มีหน้าที่ฝึกสอนวิชาพลศึกษา วิชาสุศึกษา และ วิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ รวมทั้งกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน เตรียมทหาร มีสุขภาพและพลานามัยสมบูรณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และดำเนินการด้านกีฬาทั้งปวง มีผู้อำนวยการกองพลศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ.กพล.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๕. กองสถิติและประเมินผล (กสป.รร.ตท.) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งการสอน การศึกษา เพิ่มเติม และการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตลอดจนการทะเบียนประวัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการ ควบคุม พัฒนา ระบบสารสนเทศและกิจการห้องสมุด มีผู้อำนวยการกองสถิติและประเมินผล โรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ.กสป.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๖. กองสนับสนุน (กสน.รร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพลธิการ การยุทธโยธา การสรรพาวุธ การขนส่งเครื่องช่วยฝึก เครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ มีผู้อำนวยการกองสนับสนุนโรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ.กสน.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๗. กองพยาบาล (กพบ.รร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและ การเวชกรรมป้องกัน มีผู้อำนวยการกองพยาบาลโรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ.กพบ.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับ บัญชารับผิดชอบ

๘. กองวิชาทหาร (กвт.รร.ตท.) มีหน้าที่ให้การฝึกศึกษาวิชาทหาร – ตำรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับวิชาทหารทั่วไป วิชายุทธวิธี และวิชาอาวุธศึกษาแก่นักเรียนเตรียมทหาร ตามหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร ดำเนินการวัดผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลของโรงเรียนเตรียม ทหาร รวมทั้งการจัดทำข้อมูล ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกวิชาทหาร และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการกองวิชาทหารโรงเรียนเตรียมทหาร (ผอ. กвт.รร.ตท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๙. กองร้อยบริการ (ร้อย บร.รร.ตท.) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการธุรการ รวมไปถึง การกำลังพล และการส่งกำลังบำรุง หมวดบริการมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการ การ

ระวังป้องกัน การรักษาการณ์ และปฏิบัติการกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการกองร้อย
บริการโรงเรียนเตรียมทหาร (ผบ.ร้อย บร.ร.ร.ตท.) เป็นผู้รับผิดชอบ

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวตามภารกิจของโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล จึงได้จัดตั้งหน่วยขึ้นมารองรับการปฏิบัติงานอีก ๒ หน่วยงาน (เป็นการภายในของโรงเรียนเตรียมทหาร) ได้แก่ ศูนย์ท่องเที่ยวขึ้นตรงกับกองบัญชาการสำนักงาน มาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร (สมท.บ.ก.ร.ร.ตท.) ขึ้นตรงกับส่วน การศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๔๔

๑. หลักการของหลักสูตร

๑.๑ เป็นหลักสูตรเฉพาะทางที่จัดให้นักเรียนเตรียมทหารศึกษาในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษา ๓ ชั้นปี เน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (วิศวกรรมศาสตร์) สังคมศึกษา (รัฐประศาสนศาสตร์) ศาสนาและวัฒนธรรม

๑.๒ เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังความเป็นผู้นำของทหาร – ตำรวจ ตลอดจนส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและความสามัคคีโดยเน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ

๑.๓ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) โรงเรียนนายเรือ (ร.ร.นร.) โรงเรียนนายเรืออากาศ (ร.ร.นอ.) และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ร.ร.นรต.)

๑.๔ เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

๒. จุดหมายของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกัน

ประเทศ

การศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบาย การจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม ตาม บทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้และทักษะ

อันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร – ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

๒.๑ มีความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและ พลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

๒.๒ มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะและสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการเพื่อการเรียนรู้ สื่อสาร ทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

๒.๓ สามารถเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติของผู้เป็นที่ดี และประพฤติตนให้เป็น สุภาพบุรุษอย่างแท้จริง

๒.๔ มีความภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศชีวิตและประโยชน์ สุขส่วนตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒.๕ รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ยึดมั่นในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียม ประเพณีของทหาร – ตำรวจ

๒.๖ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ริเริ่ม สร้างสรรค์ อย่างมี วิจารณ์ญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล เพื่อสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และเพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับ สังคมและประเทศชาติ

๒.๗ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร – ตำรวจ มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย และสมรรถภาพ ทางร่างกายเหมาะสมกับการเป็นนายทหาร – นายตำรวจ มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาท และหน้าที่ของตน

๒.๘ มีทักษะและความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม มีนิสัย รักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๒.๙ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญา ไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมายของโรงเรียนเตรียมทหาร

๓.๑ จัดการเรียนการสอนเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

- ๓.๒ จัดบรรยากาศแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย
- ๓.๓ จัดการฝึกอบรม ปกครอง บังคับบัญชานักเรียนเตรียมทหารอย่างเป็นระบบ
- ๓.๔ บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่เต็มศักยภาพ
- ๓.๕ ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ๓.๖ มีงบประมาณสนับสนุนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้
- ๓.๗ นักเรียนเตรียมทหารมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไตร่ตรอง สร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ และมีวิสัยทัศน์
- ๓.๘ นักเรียนเตรียมทหารมีทักษะในการจัดการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร – ตำรวจ
- ๓.๙ นักเรียนเตรียมทหารมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัย สิ่งเสพติดให้โทษและอบายมุข
- ๓.๑๐ นักเรียนเตรียมทหารมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

หลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้าน ดังนี้

๔.๑ ด้านความเป็นทหาร ยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ (จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์) รักความเป็นไทย ยึดมั่นในระเบียบวินัย รักษาความสามัคคี เคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสสูงกว่า ประพฤติตนให้สมเกียรติ เป็นสุภาพบุรุษ ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ ศรัทธาในวิชาชีพทหาร – ตำรวจ มีความกล้าหาญ ละเอียด รอบคอบ

๔.๒ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูกตเวที มีจิตอาสาและปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้จักประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๔.๓ ด้านสติปัญญา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความคิด มีทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา มุ่งมั่นในการทำงาน สามารถปรับตัวทำงานเป็นทีมได้ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ

๔.๔ ด้านความเป็นผู้นำ เป็นที่เชื่อถือได้ มีความอดทนอดกลั้น กล้าหาญ ยุติธรรม เด็ดขาด รู้จักกาลเทศะ ไม่เห็นแก่ตัว กระตือรือร้น ซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่ม รอบรู้ จงรักภักดี มีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีลักษณะท่าทางดี ให้เกียรติผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี

รู้จักปรับตัวให้พร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง เป็นอยู่อย่างพอเพียง และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา

๔.๕ ด้านพลานามัย มีสมรรถภาพทางกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพ มีลักษณะนิสัยด้านกีฬาและด้านนันทนาการ

๕. โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นหลักสูตรเทียบเท่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) ของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) โดยจัดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะที่สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

๕.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

๕.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างมีระบบและสร้างสรรค์

๕.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

๕.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

๕.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต การป้องกันตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

๕.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

๕.๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

๕.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม
การใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

หลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ มีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

๑. สาระการเรียนรู้

๑.๑ สาระการเรียนรู้พื้นฐาน โรงเรียนเตรียมทหารกำหนดให้นักเรียนเตรียม
ทหาร ต้องเรียนรายวิชาพื้นฐานให้ครบทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๔๑ หน่วยกิต

๑.๒ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โรงเรียนเตรียมทหารกำหนดให้นักเรียนเตรียม
ทหารจะต้องเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามที่กำหนด จำนวน ๔๕ หน่วยกิต

๒. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
เป็น ๔ ประเภท คือ

๒.๑ กิจกรรมแนะแนว จัด ๑ คาบต่อสัปดาห์ สลับการเรียนการสอนกับวิชา
ห้องสมุด

๒.๒ กิจกรรมชมรม เลือกอิสระตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

๒.๓ กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร จัดให้นักเรียนเตรียมทหาร
ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามปฏิทินการศึกษา

๒.๔ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนเตรียมทหารทุกคน
มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตรเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๑ ชั่วโมง

๓. เวลาเรียนและหน่วยการเรียน

๓.๑ ใน ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน โดยปกติภาคเรียนที่ ๒ จะเริ่ม
เรียนระหว่างเดือน พ.ค. – ส.ค. ภาคเรียนที่ ๒ เรียนระหว่างเดือน ต.ค. – ก.พ. หรือตามที่โรงเรียน
เตรียมทหารกำหนด

๓.๒ ใน ๑ สัปดาห์เรียน ๕ วัน วันละ ๘ คาบ คาบเรียนละ ๕๐ นาที รวมแล้ว
ตลอดปีการศึกษาจะเรียนไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง

๓.๓ หน่วยการเรียน กำหนด ๑.๐ หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน ๒ คาบ/สัปดาห์/
ภาคเรียน

๔. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้จะกำหนดจุดมุ่งหมาย
โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งรายละเอียดของเนื้อหาสาระ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๕. การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เน้นนักเรียนเตรียมทหารสำคัญที่สุด จึงจัด
การสอนในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเตรียมทหาร
เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถคิด

วิเคราะห์ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นักเรียนเตรียมทหารและครูจะสะสมผลงานซึ่งสามารถประเมินได้จากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

๖. สื่อการเรียนรู้ โรงเรียนเตรียมทหารจัดให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทั้งจากตำราในห้องสมุดของโรงเรียน จาก Internet ซึ่งมีทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด กองร้อย กองพัน และสโมสรนักเรียน อีกทั้งจัดแหล่งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางด้านชีววิทยา เช่น สวนพฤกษศาสตร์ด้านธรณีวิทยา สวนหิน และทางด้านวิชาชีพทหาร – ตำรวจ ซึ่งนักเรียนสามารถฝึกความอดทน ความแข็งแรงของร่างกาย และเงื่อนไขอื่น ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองและแก่สังคม

๗. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๗.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน เป็นการสอบย่อยประจำชั่วโมง การเขียนรายงาน การทดลอง การสอบปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การรายงานหน้าชั้น แฟ้มสะสมงาน โครงการ และคะแนนครู เป็นต้น

๗.๒ การวัดและประเมินผลกลางภาคเรียน

๗.๓ การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียนเพื่อตรวจสอบผลการเรียน

อัตราส่วนคะแนนตลอดภาคเรียนคิดเป็น ๖๐ : ๔๐ หรือ ๗๐ : ๓๐ โดยนำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนกลางภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ หรือ ๗๐ รวมกับคะแนนปลายภาคเรียนคิดเป็นร้อยละ ๔๐ หรือ ๓๐ แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นอักษรแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา คือ A = 4, B+ = 3.5, B = 3, C+ = 2.5, C = 2, D+ = 1.5, D = 1, F = 0 ให้แสดงผลการเรียนที่มีเงื่อนไขแต่ละรายวิชา ใช้อักษร W, I และ R สำหรับวิชาที่เป็น Non - credit ใช้อักษร SA, SB, S และ U

๘. ระดับคะแนนเฉลี่ย

๘.๑ ระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาคการศึกษา หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในภาคการศึกษานั้น

๘.๒ ระดับคะแนนเฉลี่ยประจำปีการศึกษา หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในปีการศึกษานั้น

๘.๓ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาตามหลักสูตร

๙. การเลื่อนชั้นและจบการศึกษา

๙.๑ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ จะต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๑ มีคะแนนเฉลี่ยประจำปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๕.๒ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ จะต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และมีคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๕.๓ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๓ จะต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๓ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และมีคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ จึงสามารถจบการศึกษา รับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนเตรียมทหาร และมีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.)

โดยสรุป จะเห็นว่าโรงเรียนเตรียมทหารจัดเป็นโรงเรียนเฉพาะทางระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกองทัพ ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นหลักสูตรเทียบเท่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) ของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) โดยที่หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย วิชาทหารและวิชาตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐานพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย ที่เหมาะสมและ สามารถศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) โรงเรียนนายเรือ (รร.นร.) โรงเรียนนายเรืออากาศ (รร.นอ.) และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รร.นรต.) โดยมีการบริหารจัดการทางการศึกษาภายใต้กรอบนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย โรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องการยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการที่ประสิทธิภาพ ในการบริหารงานภายใต้กรอบของนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และกรอบนโยบายการศึกษาเฉพาะทาง เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน ไว้ได้อย่างเข้มแข็งและสมดุล

ความถนัดทางการเรียน

ความหมายของความถนัดทางการเรียน

ครอนบัค (Cronvach, ๑๙๖๓ อ้างอิงใน สุกถรัตน์ กรองสะอาด, ๒๕๕๒, หน้า ๑๐) กล่าวว่าความถนัดทางการเรียน เป็นกลุ่มความสามารถที่ร่วมกันทำงาน เพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จในกิจกรรมทางสติปัญญา

บิงแฮม (Bingham, ๑๙๗๓, p.๑๘ อ้างอิงใน สุกถรัตน์ กรองสะอาด, ๒๕๕๒, หน้า ๑๐) มองความถนัดในรูปของความพร้อม และศักยภาพของคนในการทำงาน และสามารถใช้ทำนายอนาคตถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวในการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้ จึงให้ความหมายของ

ความถนัดไว้ว่า ความถนัด คือ สภาวะอันแสดงถึงความเหมาะสมของบุคคลที่สำคัญ ประการแรก คือ ความพร้อมของบุคคลในการเพิ่มพูนความชำนาญให้แก่ตนเองหรือศักยภาพของบุคคลนั้น และอีกประการหนึ่งคือ ความพร้อมที่จะสนใจในความสามารถนั้น

บราวน์ (Brown, ๑๙๗๖, p.๓๔๑ อ้างอิงใน ศุภรัตน์ กรองสะอาด, ๒๕๕๒, หน้า ๑๑) ได้ให้นิยามความถนัดว่า เป็นพลังในการเรียนรู้ที่จะทำงานหนักได้ นั่นคือ ความถนัด หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่กว้างขวาง และอ้างอิงถึงสถานการณ์อนาคต

ฟรีแมน (Freeman, ๑๙๖๖, p.๔๓๑ อ้างอิงใน ศุภรัตน์ กรองสะอาด, ๒๕๕๒, หน้า ๑๑) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความถนัดเป็นผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นสมรรถวิสัย (Capacity) ของแต่ละบุคคลในการที่จะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะหรือการตอบสนอง

ไพศาล ชำนาญดี (๒๕๔๐, หน้า ๕) ได้ให้ความหมายว่า ความถนัด หมายถึง สมรรถภาพหรือศักยภาพทางสมองของมนุษย์ ที่มีการสั่งสมมาในแต่ละบุคคล อันเป็นผลมาจาก ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะต่างๆ ซึ่งแตกต่างออกไป ซึ่งจะส่งผลในการพยากรณ์ถึง ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของแต่ละบุคคลในอนาคตได้

จิราภรณ์ ฟองสา (๒๕๔๑, หน้า ๑๕) ได้ให้ความหมายว่า ความถนัดเป็นทิศทาง ความสามารถของบุคคล ในการตอบสนองต่อกิจกรรมบางอย่างให้เกิดความเชี่ยวชาญ ซึ่งความสามารถนั้นจักเกิดจากการสะสมประสบการณ์และการฝึกอบรม

กรมวิชาการ (๒๕๔๓, หน้า ๑) ได้ให้ความหมายของความถนัดไว้ว่า ความถนัด หมายถึงความสามารถที่ได้รับการพัฒนาแล้ว (Developed Ability) ของผู้เรียนความสามารถนี้อาจ อยู่ในรูปแบบของกรอบความคิดหรือกรอบการวิเคราะห์ขึ้นมาใหม่อย่างจับพัตันทันที เพื่อใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าความสามารถแรกแสดงถึงเขาวนปัญญาที่ตกผลึก (Crystallized Intelligence) ส่วนรูปแบบหลังแสดงถึงเขาวนปัญญาที่เลื่อนไหล (Fluid Intelligence) ความสามารถทั้งสอง ประการที่รวมกันเป็นความถนัดทางการเรียนนี้เป็นผลสะสมระยะยาวของประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้รับ ทั้งในและนอกห้องเรียน

ธัชชา ชุณหวิจิตร (๒๕๔๕, หน้า ๑๗) ได้ให้ความหมายว่า ความถนัด หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลอันเกิดจากการฝึกอบรม และประสบการณ์ที่สะสม จนทำให้บุคคล นั้นสามารถเรียน และประกอบกรงานต่างๆ ตามความสามารถนั้นๆ ได้สำเร็จรวดเร็ว

สำเริง บุญเรืองรัตน์ (๒๕๕๐, หน้า ๘๖) ได้ให้ความหมายว่า ความถนัด หมายถึง สมรรถภาพทางสมองของบุคคลที่แก้ปัญหาที่ยากซับซ้อน ได้ถูกต้อง สมรรถภาพดังกล่าวนี้ จะบอกวิสัย และทิศทางแห่งความองงามของสมอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความถนัดทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของบุคคล ที่สร้างสมมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ทำให้บุคคลนั้นสามารถเรียน และประกอบกรงาน ต่างๆ ตามความสามารถนั้นได้ดี และเป็นผลสำเร็จ

ประโยชน์ของความถนัดทางการเรียน

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (๒๕๕๑, หน้า ๒๒-๒๓) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนไว้ดังนี้

๑. ใช้ในการสอบคัดเลือก กิจกรรมใดที่มีคนต้องการมากกว่าสิ่งที่มีอยู่ จำเป็นจะต้องมีการคัดเลือกเป็นของธรรมดา เช่น การคัดเลือกเข้าโรงเรียน และการคัดเลือกเข้าทำงาน เป็นต้น โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาหลายแห่ง รับจำนวนนักเรียนจำกัด แต่มีนักเรียนต้องการเข้าศึกษา มาก จำเป็นที่จะต้องมีการคัดเลือก เพื่อความยุติธรรมในการคัดเลือก มักจะใช้วิธีการสอบเป็น สิ่งสำคัญ แต่เท่าที่ประพศติปฏิบัติกันมานั้น การสอบคัดเลือกไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย มักจะสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ สอบคว่านักเรียนรู้วิชานั้นๆ มาแล้วมากน้อยเพียงใด ไม่ได้ดูด้านอื่นของคนเลย เช่น ด้านศักยภาพหรือความถนัดทางการเรียน เป็นต้น เข้าทำนอง คัดเลือกเอาคนที่มีความรู้ท่วมหัว แต่อาจเอาตัวไม่รอดก็ได้ ดังนั้นการสอบคัดเลือก จำเป็นจะต้อง สอบวัดด้านปัญญาด้วยจึงจะยุติธรรม จะได้เลือกมีความรู้และความสามารถไปในตัว

๒. ใช้ในการแยกประเภทนักเรียน เด็กแต่ละคนย่อมมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน เสมอ เช่น บางคนอาจเก่งทางภาษา แต่อ่อนในวิชาเลขหรือกลับกันก็ได้ แม้ในหมวดวิชา คณิตศาสตร์ด้วยกัน ก็อาจมีเด็กบางคนเก่งในทักษะ แต่อ่อนในด้านเหตุผลก็มี ฉะนั้นถ้าครูสามารถรู้ สถานภาพของเขาแล้ว ก็อาจแยกนักเรียนเหล่านั้นออกเป็นกลุ่มๆ ตามนั้นได้ แล้วจัดกระบวนการ เรียนการสอน ให้เหมาะสมกับความถนัดตามอัธภาพของเขา ก็จะเป็นวิธีช่วยให้ทุกฝ่ายประสบความสำเร็จ โดยราบรื่นยิ่งขึ้น

๓. ใช้ในการวินิจฉัยความสามารถ ประโยชน์ของแบบทดสอบความถนัดในด้านนี้ก็ได้แก่ การใช้เป็นเครื่องมือสำหรับค้นหาสาเหตุหรือต้นกำเนิดของความเก่ง-อ่อนในการเรียน เช่น ช่วยให้ครูทราบว่าเพราะเหตุใดเด็กชาย ก. จึงเรียนเลขเก่งสอบได้เป็นยอด ในขณะที่เด็กชาย ข. สอบ ตกบ่อยๆ เป็นต้น การที่ ต้องการทราบทางด้านดี ก็เพื่อจะได้ นำคุณลักษณะนั้นไปส่งเสริมให้ นักเรียนอื่นๆ เก่งตาม และที่ ต้องทราบทางด้านเลวก็เพื่อจะได้ นำไปแก้ไขเด็กอ่อนให้ตรงจุด คุณจึง รู้จักทั้งยาบำรุงให้ฉลาดพร้อมๆ กับยารักษาให้หายโรคโง่นั้นเอง

๔. ใช้ในการพยากรณ์ความสำเร็จ แบบทดสอบความถนัด สามารถใช้เป็นเครื่องมือ ทำนายความสำเร็จของการศึกษาได้ด้วย ทำนองเดียวกับที่หมอดูลายมือ ทายเหตุการณ์ล่วงหน้า ทั้งสองชนิดนี้ต่างกันที่ตรงที่ ครูดูเส้นทางสมองแล้วพยากรณ์ว่า ถ้านักเรียนผู้นั้นเลือกเรียนทางนั้นๆ แล้ว เขามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็เปอร์เซ็นต์ ส่วนหมอดูลายมือหรือโหรผูกดวงชะตานั้น

เมื่อพิจารณาคุณเส้นลายมือดวงดาวแล้ว ก็จะชี้ขาดตามเส้นชีวิตหรือตามพรหมลิขิตนั้นไปเลยว่าชีวิตของเด็กคนนั้น จะต้องมามีอาชีพเป็นครูหรือทหารอย่างหนึ่งโดยแน่นอน ไม่มีทางเลือกเป็นอื่นใดได้อีก และไม่สามารถเปรียบเทียบโอกาสความสำเร็จระหว่างอาชีพต่างๆ ได้ด้วยแบบทดสอบความถนัด

๕. ใช้สำหรับวัดพัฒนาการ การสอบชนิดนี้เป็นความมุ่งหมายที่จะทราบว่าเมื่อเด็กแต่ละคน หรือนักเรียนแต่ละชั้น ได้ร่ำเรียนวิชาการ ไประยะหนึ่งๆ แล้ว ต่างมีความงอกงามพัฒนาขึ้นกว่าเดิมเท่าใด เช่น จากต้นปีถึงกลางปี เขามีความสามารถด้านเหตุผล และมีติสัมพันธัมเพิ่มขึ้นมากน้อยปานใด การสอบวัดชนิดนี้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การวัดผลมาก เพราะเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับตนเอง

๖. ใช้สำหรับเปรียบเทียบสติกับปัญญา ในการสอนวิชาใดๆ ก็ตาม ครูผู้สอนจะมีความสนใจใคร่รู้อยู่ประการหนึ่งว่า ศิษย์แต่ละคน ได้สัมฤทธิ์ผลเต็มที่สมกับความสามารถของสมองแล้วหรือไม่มากนักน้อยแตกต่างกันปานใด และนักเรียนที่มีความสามารถทางสมองสูง-ต่ำ แต่ละระดับๆ นั้น ต่างจะสามารถเล่าเรียนวิชาใดได้สูงสุดถึงขีดใดด้วย ความรู้ที่ได้นี้จะช่วยให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ถูกต้องขึ้นว่า เด็กนั้นได้ใช้ความสามารถเท่าที่ตนมีอยู่ในปัจจุบันต่อการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ โดยเต็มที่แล้วหรือยัง สมกับอรรถภาพของเขาแล้วหรือไม่ หรือพูดง่ายๆ ว่า เขาเรียนสมกับปัญญาแล้วหรือยังนั่นเอง

๗. ใช้ในการประเมินผลการศึกษา การประเมินค่าหมายถึง การตีราคาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยปกติไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษาระดับใดหรือที่ไหนในโลกหรือแม้กระทั่งตัวเด็กนักเรียนเองก็ตาม ต่างก็มีความกระหายใคร่รู้ถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนด้วยกันทั้งสิ้น แบบทดสอบความถนัดถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ถ้าปราศจากเครื่องมือชนิดนี้แล้วคุณค่าของการประเมินนั้น ก็จะด้อยลงอย่างน่าเสียดาย

๘. ใช้ในการวิจัย ในการหาคำตอบ ในการวิเคราะห์วิจัย สิ่งหนึ่งที่มีการวิจัยทางการศึกษาต้องการมากก็คือ เครื่องมือวัดปัญญาหรือแบบทดสอบความถนัดนั่นเอง ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าแบบทดสอบประเภทนี้มีคุณค่าต่อการทดลอง เปรียบเทียบข้อมูลได้เป็นอย่างดียิ่งกว่าข้อสอบประเภทอื่นๆ ยิ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองด้วยแล้ว แบบทดสอบความถนัดช่วยในการควบคุมตัวแปรได้อย่างดี

ซึ่งสอดคล้องกับที่ จิราภรณ์ ฟองสา (๒๕๔๑, หน้า ๒๗) ได้สรุปประโยชน์ของแบบทดสอบความถนัด ไว้ดังนี้

๑. ใช้ในการสอบเลือกเข้าศึกษา การแบบทดสอบความถนัดจะทำให้เกิดความเท่าเทียมแก่ผู้เข้าสอบเพราะเป็นการวัดไม่ยึดเนื้อหา ซึ่ง โดยทั่วไปข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์แต่ละโรงเรียนอาจมีความเข้มข้นของเนื้อหาไม่เท่าเทียมกัน

๒. ใช้แยกประเภทเด็กนักเรียน อาจจะใช้เพื่อการซ่อมเสริม หรือสนับสนุน เช่น เด็กได้คะแนนความถนัดด้านคำศัพท์น้อย ครูอาจจะจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเด็กในกลุ่มนี้ เป็นต้น

๓. ใช้ในการวินิจฉัยความสามารถในการเรียน บางครั้งเด็กได้คะแนนวิชาใดวิชาหนึ่งต่ำ หากใช้แบบทดสอบความถนัด อาจทำให้เราทราบที่มาของปัญหาได้ เช่น ได้คะแนนการเรียงความต่ำอาจเพราะรู้คำศัพท์น้อย เป็นต้น

๔. ใช้ในกระบวนการแนะแนวการศึกษาหรืออาชีพ เพื่อจะสามารถเข้าใจตนเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของเขาได้

๕. ใช้พยากรณ์ความสำเร็จ การใช้แบบทดสอบความถนัดจะช่วยพยากรณ์ความสำเร็จในงานหรือกิจกรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นได้

๖. ใช้เปรียบเทียบสติปัญญาของเด็กว่าแสดงออกได้อย่างเต็มที่ตามภูมิปัญญาหรือไม่ เช่น มีคะแนนความถนัดทางคณิตศาสตร์ มีแต่ได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์น้อย อาจเพราะเขามีปัญหาเกิดขึ้นครูจะช่วยแก้ไขได้

๗. ใช้ในการวิจัย เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในระดับต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

กรมวิชาการ (๒๕๔๖ : ๕-๑๐) อ้างถึงใน ความถนัดทางการเรียน(SAT) และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(GAT) ของ นตท. รุ่นที่๔-๖) แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test หรือ SAT) เป็นเครื่องมือวัดความสามารถที่ได้รับการพัฒนาแล้วของผู้เรียน ความสามารถดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของกรอบความคิด หรือกรอบการวิเคราะห์ที่ผู้เรียนได้สร้างสมมา ความสามารถนี้แสดงถึงเขาว์ปัญญาที่ตกผลึก (Crystallized Intelligence) หรืออาจอยู่ในรูปความสามารถที่ผู้เรียนจะประกอบความคิด หรือกรอบการวิเคราะห์ขึ้นมาใหม่อย่างจับปล้นทันทีเพื่อใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความสามารถนี้แสดงถึงเขาว์ปัญญาที่เลื่อนไหล (Fluid Intelligence) ความสามารถทั้งสองประการที่รวมกันเป็นความถนัดทางการเรียนนี้เป็นผลสะสมระยะยาวของประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ทั้งในและนอกห้องเรียน

คุณลักษณะทางจิตวิทยาและตัวบ่งชี้ทางการศึกษาของความถนัดทางการเรียน

คุณลักษณะทางจิตวิทยา	ตัวบ่งชี้ทางการศึกษา
เขาว์ปัญญาที่ตกผลึก (Crystallized Intelligence)	ความสามารถทางภาษา(Verbal Ability) ความสามารถทางการคิดคำนวณ(Numerical Ability)
เขาว์ปัญญาที่เลื่อนไหล (Fluid Intelligence)	ความสามารถเชิงวิเคราะห์ (Analytical Ability)

จากประโยชน์ของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนที่มีต่อนักเรียน และวงการศึกษามากมาย ซึ่งจะทำทราบถึงความถนัดของตนเองมากที่สุด และใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้

การพัฒนารูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีหรือแนวคิดที่ผู้สร้างเชื่อถือโดย ทิสนา แจมมณี(๒๕๔๘ : ๒๕๑๕) และการสังเกตธรรมชาติของผู้เรียน (Moker, C. June. ๑๕๘๒ : ๑-๒) รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการ ด้วยวิธีการที่มีระบบสำหรับใช้ในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ เกิดการเรียนรู้ มีความสามารถ และมีศักยภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, ๒๕๔๒ : ๑๑)

๑. ความหมายของรูปแบบ

นงลักษณ์ วิรัชชัย (๒๕๔๒ : ๑๑) รูปแบบ (Model) คำว่ารูปแบบมีความหมายเป็นหลายนัย โดยทั่วไปรูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่เป็นตัวแทน (Representation) หรือแผนแบบ (Design) ของระบบสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับการพัฒนาหรือจัดสร้างขึ้น ให้มีขนาดย่อส่วนจากของจริงที่มีขนาดใหญ่ หรือมีขนาดขยายใหญ่กว่าขนาดจริงซึ่งเล็กหรือไม่อาจมองเห็นด้วยตาเปล่า โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงลักษณะรายละเอียด แสดงแนวคิด (Concept) หลักการ หรือ การทำงานของส่วนต่างๆ และเพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างส่วนประกอบย่อยแต่ละส่วนของระบบสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งประดิษฐ์ ในบางกรณีรูปแบบมีความหมายถึงต้นแบบของสิ่งประดิษฐ์ และอาจหมายถึงสภาพการณ์ ระบบ สิ่งประดิษฐ์ หรือบุคคล ที่มีลักษณะเด่นที่เป็นแบบอย่างได้ด้วย

ศรเทพ ฉายวัฒนา และคณะ (๒๕ : ๒๒) รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่าย หรือย่อส่วนของจริง หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายถึงปรากฏการณ์ให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น หรืออาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ต่อไป

Bardo และ Hardman (๑๕๘๒ : ๗๐) อ้างถึงใน วิสุมิตรี วิจิตรพัชรภรณ์ ๒๕๔๗ : ๕) ได้ขยายความของรูปแบบว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจรูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม ส่วนการที่จะ

ระบุว่ารูปแบบหนึ่งๆจะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ

รูปแบบเป็นการจำลองภาพในอุดมคติ ที่นำไปสู่การอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อแสดงหรืออธิบายให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ไม่มีองค์ประกอบตายตัว หรือรายละเอียดทุกแง่มุม โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและเชื่อถือได้

๒. ประเภทของรูปแบบ

การแบ่งประเภทของรูปแบบ สามารถบ่งบอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง และในอีกลักษณะหนึ่งคือเป็นการใช้แนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบเพื่อบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ให้มีความกระจ่างยิ่งขึ้น สำหรับการกำหนดรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้างนั้น ไม่มีการกำหนดไว้ตายตัวขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษา หรือจะออกแบบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้นๆ เป็นหลักสำคัญ

Keeves (๑๙๘๘ : ๕๖๑ – ๕๖๕) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ไว้ ๔ ประการ คือ ๑. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบการทำนายจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบโรงเรียน เป็นต้น ๒. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพเพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น ๓. Mathematic Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยา ศึกษาศาสตร์ และการบริหารการศึกษา ๔. Casual Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์แบบ Path Analysis โดยการนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

๓. องค์ประกอบของรูปแบบ

Brown และ Moberg (๑๙๘๐ : ๑๖ – ๑๗) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบองค์การ กล่าวคือ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี โครงสร้าง กระบวนการบริหารจัดการ การตัดสินใจสั่งการ

Bush (๑๙๘๖ : ๑๕) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของรูปแบบที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารูปแบบขององค์การทางการศึกษา 4 ประการ คือ ๑. เป้าหมาย ๒. โครงสร้างองค์การ ๓. สภาพแวดล้อม และ ๔.ภาวะผู้นำ

Getzels และ Guba (๑๙๕๗) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบเป็น ๒ องค์ประกอบ คือ สถาบัน (Institution) เป็นระบบของสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นแนวทาง และมีการนำเอาแนวปฏิบัติมาใช้อย่างสม่ำเสมอ หน่วยย่อยของสถาบันแบ่งออกเป็นบทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งบทบาทจะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคลในบทบาทนั้น จะหมายถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสภาพซึ่งอยู่ภายใต้สถาบัน และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ในส่วนของความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานของสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาท บทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่นๆ ภายในสถาบัน แนวคิดนี้เองทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปในรูปของการจัดลำดับชั้น โดยกำหนดให้บทบาทหนึ่งมีบทบาทต่อเนื่องไปกับอีกบทบาทหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ จนทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคล (Individual) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบสังคม สถาบันจะดำเนินการไม่ได้หากไม่มีองค์ประกอบด้านบุคคล ซึ่งมีส่วนประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถาบันที่สำคัญมีอยู่ ๒ ประการ คือ บุคลิกภาพ (Personality) และความต้องการ (Need Disposition) บุคลิกภาพของบุคคลมีความสำคัญต่อการวางตัว การสวมบทบาท และความต้องการในการทำงาน ในส่วนของความต้องการเป็นแนวโน้มในการพยายามทำตัวให้เหมาะสม และปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่แน่นอนของแต่ละคน โดยมีความคาดหวังบนพื้นฐานในการแสดงออก

กล่าวโดยสรุป การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบขึ้นอยู่กับการศึกษาว่าต้องการทำนายปรากฏการณ์ด้านใด เรื่องอะไร แล้วจึงเลือกใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ต้องการประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพ (วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ ๒๕๔๗ : ๑๒)

๔. กระบวนการพัฒนาคุณภาพรูปแบบการบริหารจัดการ (PDCA)

รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของบรรดานักคิด นักบริหาร และนักการศึกษา มีอยู่มากมายแต่ไม่สามารถบอกได้ว่ารูปแบบใดที่ดีและสมบูรณ์ครบถ้วน เพราะการบริหารจัดการที่ดีมีได้ขึ้นอยู่กับการใช้ทฤษฎีหรือแนวความคิดของใคร แต่อยู่ที่การนำรูปแบบการบริหารจัดการมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และโอกาส เพื่อให้การดำเนินงานมุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ในปัจจุบันการทำให้การบริหารจัดการเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดี และเหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินงานต้องมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ และการพัฒนาที่ดีที่สุดก็คือการพัฒนาในเรื่องคุณภาพของการบริหารจัดการ สำหรับวงการการศึกษาผู้บริหาร

จำเป็นต้องเรียนรู้ในการบริหารคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ เมื่อกล่าวถึงการ บริหารงานคุณภาพ คนส่วนใหญ่จะรู้จักวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle) กันเป็นอย่างดี คือ วงจร Plan – Do – Check – Act หรือ PDCA ซึ่งเรานำมาใช้ในการบริหารงานและในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ในการบริหารหากนำวงจร PDCA มาใช้จะทำให้การดำเนินงานเป็นไป ด้วยดี เพราะจะมีการปฏิบัติเป็นไปตามขั้นตอนเพื่อทำให้งานเสร็จสมบูรณ์อย่างถูกต้อง มี ประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และไวใจได้ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, ๒๕๔๕ : ๑๒)

บ๊อง มธุรสสุวรรณ (๒๕๔๒ : ๒๓ – ๒๔) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงานวงจร คุณภาพเดมมิง (Deming Cycle) ไว้ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การจัดทำและวางแผน (Plan)

๑.๑ ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (Control Items) ซึ่งตามปกติได้แก่ Q – C – D – S – M – E (Quality Cost Delivery Safety Morale Environment)

๑.๒ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ

๑.๓ กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๒. การปฏิบัติตามแผน (Do)

๒.๑ หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาดูด้วยตนเอง

๒.๒ ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด

๒.๓ เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

๓. การติดตามประเมินผล (Check)

๓.๑ ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่

๓.๒ ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่

๓.๓ ตรวจสอบว่า (ของหัวข้อควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

๔. การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act)

๔.๑ ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข

๔.๒ ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอ เพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

๔.๓ ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

วงจรคุณภาพตามแนวคิดของ เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง (Edward Deming) หรือวงจร PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ ๔ ขั้นตอน ดังนี้ (ฉันทภูษิต เขจรนันท์ ; และคณะ, ๒๕๔๖ : ๗๗ – ๘๐)

๑. การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการบริหารคุณภาพ เพราะแผนจะกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพ โดยแผนจะอธิบายความจำเป็นและการสร้างความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจจากทุกหน่วยงานในการปรับปรุง แก้ไข อุปสรรคและข้อบกพร่องต่างๆ ขององค์กรให้หมดไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ การวางแผนการสร้างคุณภาพมี ๔ ขั้นตอนคือ

๑.๑ ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือปรับปรุง โดยสมาชิกทุกคนจะร่วมมือกันในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

๑.๒ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงาน หรือหาสาเหตุของปัญหาเพื่อใช้ในการปรับปรุง

๑.๓ อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของความบกพร่องและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดมความคิดสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

๑.๔ เลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์และวิจารณ์ทางเลือกต่างๆ ผ่านการระดมความคิดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงาน ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

๒. การดำเนินงานหรือการปฏิบัติ (Do) เป็นการนำทางเลือกที่ตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติงานและลงมือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ถ้าปัญหานั้นเป็นงานที่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ภายในกลุ่มก็สามารถปฏิบัติได้ทันที หากปัญหามีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหน่วยหรือกลุ่มอื่น ก็ต้องแจ้งให้ผู้บริหารสั่งการให้หน่วยงานอื่นประสานงานและร่วมมือแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การตรวจสอบ (Check) เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานที่ปฏิบัติ โดยการเปรียบเทียบผลการทำงานก่อนการปฏิบัติงานและหลังปฏิบัติงาน ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้าผลลัพธ์ออกมาตามเป้าหมายก็จะนำไปจัดทำเป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป แต่ถ้าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ทีมงานคุณภาพต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้น

๔. การปรับปรุง (Act) เป็นการกำหนดมาตรฐานจากผลการดำเนินงานใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคต หรือทำการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งที่เกิดจากความไม่สอดคล้องกับความต้องการ ปัญหาที่ไม่ได้คาดหวัง และปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงาน จนได้ผลลัพธ์ที่พอใจและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายแล้วจึงจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในอนาคต และจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารและกลุ่มอื่นได้ทราบต่อไป

ธรรมชาติของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง จะไม่หยุดหรือจบลงเมื่อหมุนครบรอบ แต่จะหมุนไปข้างหน้าเรื่อยๆ โดยจะทำงานในการแก้ไขปัญหในระดับที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้น และยากขึ้น หรือเป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) อย่างไรก็ดี หัวใจของวงจรคุณภาพเดมมิ่งไม่ได้อยู่ที่ PDCA เท่านั้น แต่อยู่ที่คนที่มีคุณภาพและเข้าใจคุณภาพอย่างแท้จริง หรือที่เรียกว่าคุณภาพอยู่ที่ใจ (Quality at Heart) ที่พร้อมจะเปิดใจเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอย่างมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (ศุภชัย อธิวัตร วัชรโรจน์, ๒๕๕๖ : ๑๒)

๕. การพัฒนารูปแบบ

Willer (๑๙๖๗) : ๘๓) กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบว่า การพัฒนารูปแบบอาจมีขั้นตอนการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปอาจแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การสร้างรูปแบบและการหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไร นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ (สมาน อัสวภูมิ, ๒๕๓๗) : ๑๘) จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบของหน่วยงานหรือนักวิชาการพบว่า การพัฒนารูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนารูปแบบนั้นๆ

สมาน อัสวภูมิ (๒๕๓๗) : ๘ - ๙) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ๔ ขั้นตอน คือ ๑. การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ ๒. การสร้างรูปแบบในขั้นตอน ๓. การประมวล ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด ๔. การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (๒๕๓๘) : ๘) ได้ทำการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพ แบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรในการบริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยมี

ขั้นตอน การดำเนินงาน ๖ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดกรอบของแนวคิดสำหรับการวิจัย ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์องค์การระบบงาน และการประยุกต์การบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพ ทั้งองค์การ ขั้นตอนที่ ๓ การออกแบบรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพ แบบมุ่งคุณภาพทั้ง องค์การในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบรูปแบบระบบบริหารแบบมุ่ง คุณภาพทั้งองค์การ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ ๕ การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเป็นรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การที่สมบูรณ์ และ ขั้นตอนที่ ๖ สรุปและนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพ แบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและจัดทำรายงานผลการวิจัย

สุทัศน์ ขอบคำ (๒๕๔๐ : ๑๔ - ๑๕) ได้พัฒนารูปแบบเรื่อง รูปแบบการกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ เป็นการศึกษาทฤษฎี ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ได้แก่ ๑. การศึกษาทฤษฎีการกระจาย อำนาจการจัดการศึกษา ๒. ศึกษาสภาพการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการไปสู่อำเภอ ๓. ศึกษาแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่อำเภอของผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการ ๔. ศึกษารูปแบบการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาของต่างประเทศ และ ๕. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่อำเภอ และขั้นตอนที่ ๒ ขั้นการพัฒนาเป็นการนำเอาผลการศึกษาจากขั้นตอนที่หนึ่งมา สังเคราะห์ สร้างรูปแบบจำลองการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ ๑. สร้างรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ๒. สอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ ๑ ๓. ปรับปรุงรูปแบบ ๔. สอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ ๒ และ ๕. ปรับปรุงรูปแบบ

พูนสุข หิงคานนท์ (๒๕๔๐) ได้พัฒนารูปแบบเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัด องค์การของวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข โดยมีขั้นตอนการวิจัย ๕ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ ขั้นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ ๒ การศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดองค์การของ วิทยาลัยพยาบาล ขั้นที่ ๓ การสร้างรูปแบบ ขั้นที่ ๔ ขั้นทดสอบความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้ และขั้นที่ ๕ ขั้นการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนารูปแบบจาก แนวทางการพัฒนารูปแบบจากการศึกษางานวิจัย ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนารูปแบบเป็นวิธีการปรับปรุง หรือพัฒนาภารกิจ หรือ แนวคิดที่ได้ดำเนินการมาแล้ว โดยรวมมีขั้นตอนการวิจัยที่สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนา รูปแบบ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่สนใจได้ ๓ ขั้นตอนหลัก คือ ๑.ขั้นการศึกษาสภาพและ

ปัญหาการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบว่า เรื่องที่ต้องการพัฒนามีสภาพการดำเนินงานอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง ๒. ขั้นสร้างรูปแบบ โดยนำข้อมูลจากหลายแหล่งมาสังเคราะห์สร้างรูปแบบตามกรอบแนวคิด ๓. ขั้นประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยนำรูปแบบพัฒนาขึ้นไปทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับลักษณะของงานที่ศึกษาวิจัย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนารูปแบบเป็นการสร้าง หรือปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานขององค์กร หน่วยงานสาระหรือองค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องที่ต้องการศึกษา ที่แสดงถึงแนวคิด วัตถุประสงค์เป้าหมาย และวิธีการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ด้วยกระบวนการศึกษาหลักการ แนวความคิด ทฤษฎี การสังเคราะห์ การสร้างรูปแบบ การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ หรือการตรวจสอบรูปแบบ และการนำเสนอรูปแบบ

การสร้างรูปแบบตามแนวคิดของเมสัน, อัลเบิร์ต และคีย์เคอร์ ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างรูปแบบไว้ ๕ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือสภาพปัญหาที่แท้จริง

๒. ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) จะดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่างๆ ได้แล้ว ในการสร้างรูปแบบผู้สร้างจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้างรูปแบบ ควรคำนึงถึงต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการสร้าง และเป็นที่น่าสนใจของผู้ใช้ด้วยเพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูง หรือไม่ดึงดูดความสนใจ มีความสลับซับซ้อนมาก อาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ หรือไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ได้ ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อสร้างรูปแบบอาจมีข้อบกพร่องได้ ในขณะดำเนินการขั้นต่างๆ ควรมีการจำกัดความหมายของสภาพการณ์ การสุ่มตัวอย่าง การทำตามหลักวิชาอย่างเคร่งครัด ควรมีการประเมินค่าความแปรปรวน และควรพิจารณาอย่างระมัดระวังว่าสมควรนำตัวแปรใดบ้างมาไว้ในรูปแบบที่จะสร้าง เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

๓. การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบแล้วควรมีการทดสอบ โดยจะต้องพิจารณาถึง

๓.๑ มีความหมายตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างขึ้นมาหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น ไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณาถึงระดับของความสำเร็จจากการแก้ปัญหาด้วย

๓.๒ มีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำรูปแบบไปใช้ ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติอย่างไร ในการทดลองใช้มี ๒ แบบ คือ ทำการทดลองย้อนหลัง โดยใช้กับข้อมูลในอดีตกับการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน

๔. การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วก็ควรจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่จะสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้จนกว่าจะได้การยอมรับ ได้รับความสนใจ และมีการนำไปใช้

๕. การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่ารูปแบบที่นำไปใช้ประสบความสำเร็จแล้วก็ตาม ควรจะได้มีการพัฒนา ปรับปรุง ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายขององค์กร สถานการณ์ที่มากระทบ ทั้งจากสิ่งแวดล้อมภายใน สิ่งแวดล้อมภายนอก

โดยสรุปแล้วการวิจัยและพัฒนา รูปแบบ (Model) นั้น ไม่มีข้อกำหนดตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ การสร้างรูปแบบและการหาคุณภาพของรูปแบบนั่นเอง

การศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน คือ ๑.ขั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบสภาพการณ์ที่เป็นจริงว่าควรมีการดำเนินงานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง ๒. ขั้นสร้างรูปแบบโดยนำข้อมูลจากหลายแหล่งมาสังเคราะห์สร้างรูปแบบตามกรอบแนวความคิด เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำลอง นนทพัลละ (๒๕๓๕ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนทุกขนาด สรุปได้ดังนี้ ๑. ด้านการวางแผน ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน และไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน ส่วนแนวทางในการแก้ไข ได้แก่ การจัดประชุม อบรมสัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ๒. ด้านการดำเนินการตามแผน ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ขาดการติดตามกำกับดูแล ส่วนแนวทางแก้ไข ปัญหา ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ การลดภารกิจที่ไม่จำเป็น และการกำกับดูแลอย่างจริงจัง ๓. ด้านการประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลไม่เป็นระบบและเป็นรูปแบบที่แท้จริงขาด

เครื่องมือในการประเมินผล สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การแต่งตั้งกรรมการในการประเมินผล การให้ความรู้และการจัดทำเกณฑ์ตลอดจนเครื่องมือให้มีคุณภาพ

นลินี จารุกาญจนกิจ (๒๕๔๐ : ๗๐) ได้ศึกษาปัจจัยภายนอกและภายในที่มีผลกระทบต่อ การจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ๑. กลุ่มปัจจัยด้านโอกาส ประกอบด้วย นโยบายของรัฐและทบวงมหาวิทยาลัย ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โครงการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การขยายองค์การ แนวโน้มของการมีสภาพเศรษฐกิจแบบสังคมอุตสาหกรรม นโยบายสนับสนุนการศึกษาระดับสูงของรัฐบาล แนวโน้มการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนเพิ่มขึ้น และการเข้ามาสอนของมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพิ่มขึ้น ๒. กลุ่มปัจจัยด้านอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา ๓. กลุ่มปัจจัยด้านจุดแข็ง ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับสภาพแวดล้อม ความสามารถในการเปิดสอนหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และความเหมาะสมของสัดส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ๔. กลุ่มปัจจัยจุดอ่อน ได้แก่ ความสอดคล้องของหลักสูตรที่เปิดสอนกับทรัพยากรภายใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ความสอดคล้องระหว่างความเข้าใจเป้าหมายและการแสดงบทบาทของบุคลากร การประชาสัมพันธ์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งผลงานวิจัย ความพร้อมของระบบสารสนเทศ ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย การประสานงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ภาพพจน์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะสถาบันให้บริการ การศึกษา ความเหมาะสมของการกำหนดค่าตอบแทนแก่อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา และคุณภาพงานค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

กานต์ เสกขุนทด (๒๕๔๕ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่อง การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาสภาพสถานศึกษา ภารกิจหลักเน้นจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติมากที่สุด ส่วนเด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีการเน้นน้อย ผลผลิตหลัก คือ จัดบริการการศึกษาก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตอนต้น สภาพแวดล้อมภายนอกทุกโรงเรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส คือ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนอุปสรรค คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพบมากที่สุด คือ ไม่สามารถแยกประเด็นปัญหาให้ตรงปัจจัยหลักได้ สภาพแวดล้อมภายในทุกโรงเรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบายสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการบริการ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ ด้านโครงสร้างและนโยบายสถานศึกษา ส่วนปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน คือ ปัจจัยด้านวัสดุ

อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ปัญหาพบมากที่สุด คือ บุคลากรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา การประเมินสถานภาพสถานศึกษาส่วนใหญ่สถานศึกษาอยู่ในสถานภาพเอื้อและแข็งปัญหาพบมากที่สุด คือ วิทยากรที่ให้ความรู้ขาดความรู้และประสบการณ์ในการประเมินสถานภาพสถานศึกษา

จาโรจน์ วงศ์กระจ่าง (๒๕๔๕ : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญของครูโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมส่งผลให้ครูส่วนใหญ่ได้รับสาระความรู้ มีความตระหนักและสามารถจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญได้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ส่วนในการนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ ทำให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตามขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

รัชภูมิ แซ่ไซ้ (๒๕๔๖ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยลักษณะนี้ไปใช้ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์และมีพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์ หลักเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการวิจัย และกระบวนการวิจัยนี้ สามารถระดมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาการวิจัยได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย และผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยทุกคนมีความเต็มใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดกระบวนการวิจัย

เขาวณี ผสมทรัพย์ (๒๕๔๖ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ ๓ และ ๔ ในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตร ประเมินเรื่อง การเตรียมเอกสารหลักสูตรให้กับครู การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ การมอบหมายงานให้กับครู การกำกับและติดตามงาน การตรวจสอบหลักสูตรฯ ก่อนนำ ไปใช้ การทำงานของครูในการจัดทำหลักสูตรฯ และระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตร เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนครูวิทยาศาสตร์ประเมินตนเองว่าความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรฯ และความลึกซึ้งในเนื้อหาต่อการจัดทำหลักสูตร เป็นปัญหาสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตร ที่ประเมินเรื่องดังกล่าวของครูว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ยกเว้น ๔ เรื่อง คือ ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การกำหนดสาระการเรียนรู้ และการจัดทำคำอธิบายรายวิชา ซึ่งผู้รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตร ประเมินว่าเป็นปัญหาในระดับค่อนข้างน้อย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตร พบว่า ทั้งผู้รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตรฯ และครู เห็นด้วยในเรื่องที่โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเอง และพึงพอใจต่อเอกสารหลักสูตรฯ ที่โรงเรียนพัฒนาในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นว่าครูมีความพร้อม มีความมั่นใจ และมีความสนใจในการจัดทำหลักสูตร ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ครูวิทยาศาสตร์มีความเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรฯ เป็นเรื่องค่อนข้างยาก

รวัช เต็มบุญ (๒๕๔๘ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร การวิจัยแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยต่างๆ รวมทั้งสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของสถาบัน อุดมศึกษา ขั้นตอนที่ ๒ สำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่า ขั้นตอนที่ ๓ สร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร โดยนำสภาพปัญหาข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มาร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๗ คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย ๑. ด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการประเมินหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ๒. ด้านอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์การกำหนดภารกิจของอาจารย์ การประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์ และการพัฒนาอาจารย์ ๓. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การทำแผนการสอน การจัดทำประมวลการสอน การจัดตารางสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน วิธีการสอน และการสอนซ่อมเสริม ๔. ด้านนักศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกนักศึกษา การพัฒนานักศึกษาและคุณภาพบัณฑิต ๕. ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล ๖. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องสมุด อุปกรณ์การสอน และห้องพยาบาล

บทที่ ๓

การวิเคราะห์การจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

การวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหารเป็นการเรียนรู้อดีต ปัจจุบัน เพื่อรังสรรค์อนาคต โดยมีการศึกษาเอกสาร และการสังเคราะห์เอกสารโดยการอ่านเก็บความย่อความและบันทึกสาระที่ได้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาค้นคว้า จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สรุป สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ การจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

๑. กระบวนการจัดการศึกษา

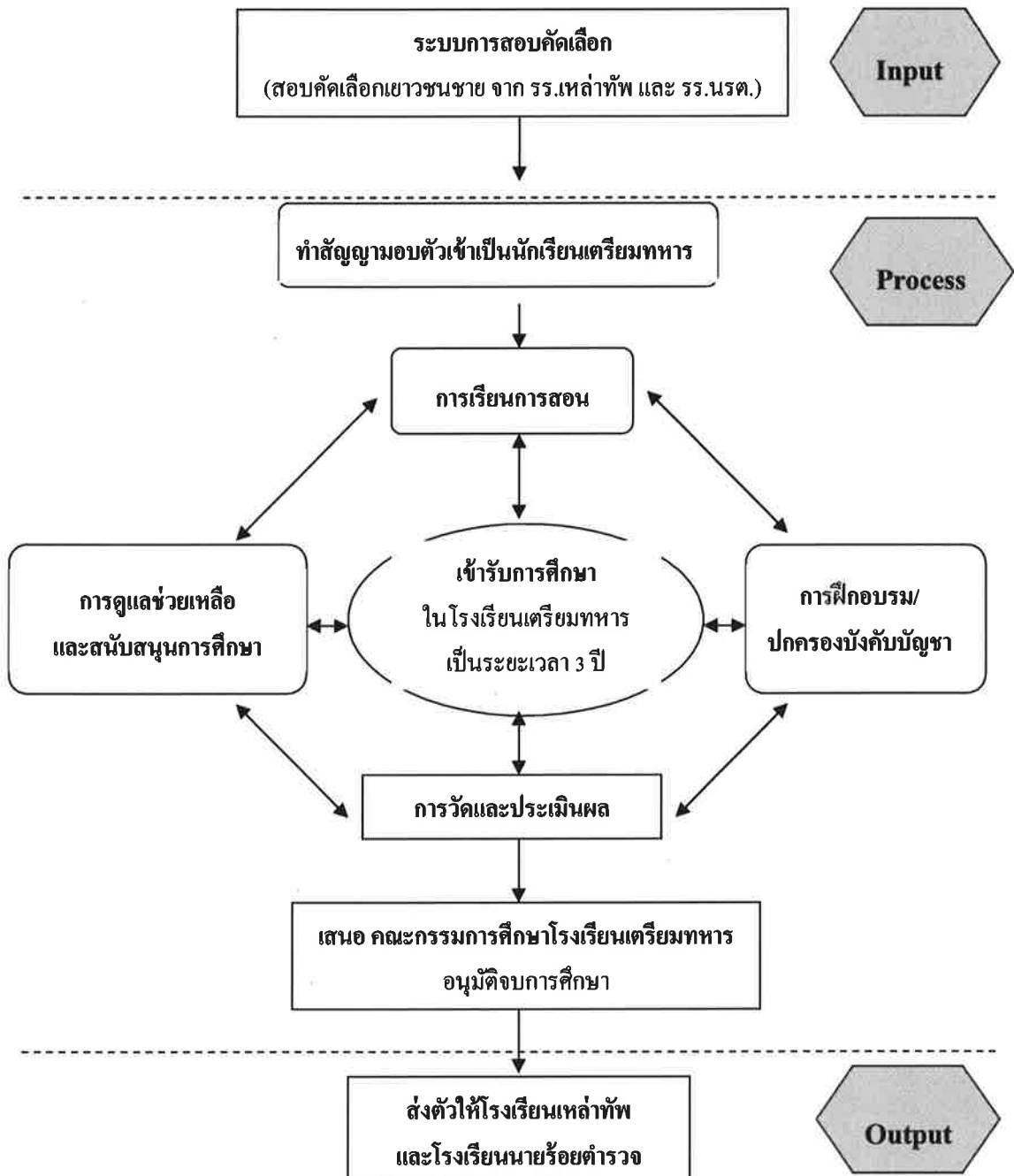
๒. สภาพและปัญหาของกระบวนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร

๓. การวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร

การจัดการศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร มีการดำเนินการที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการและตอบสนองความต้องการของเหล่าทัพ ตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม ซึ่งตามหลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๔๖ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๐) จะรับนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกจาก โรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียน นายร้อย ตำรวจ ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบการฝึกศึกษาจะมีระบบนักเรียนใหม่เพื่อให้ได้รับการฝึกขั้น พื้นฐานของการเป็นทหาร เป็นระยะเวลา ๑๘ สัปดาห์ จากนั้นจึงฝึกศึกษาใน โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นระยะเวลา ๓ ปี และระหว่างที่ศึกษาอยู่โรงเรียนเตรียมทหารจะได้รับการศึกษา อบรม ตาม ระบบการฝึกศึกษาทั้งทางวิชาการและทางทหาร ซึ่งจะมีการวัดและประเมินผลเพื่อพิจารณา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนเพื่อพิจารณาการจบหลักสูตร ซึ่งนอกจากจะต้องมี คุณสมบัติครบถ้วนแล้ว จะต้องมีความเฉลียวฉลาดตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และมีความ ประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

แผนภาพที่ ๔ กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

สภาพและปัญหาของการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

โรงเรียนเตรียมทหารได้ทำหน้าที่การผลิตนักเรียนเตรียมทหารมาเป็นเวลา ๕๗ ปี มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามช่วงเวลาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้ปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมที่จัดให้มีการศึกษา ๒ ชั้นปี เป็น ๓ ชั้นปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗ เป็นต้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ **การสร้างความรักความสามัคคีตั้งแต่เยาว์วัย และนักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้านได้แก่ ความเป็นทหาร ความเป็นผู้นำ มีสติปัญญา มีพลานามัยที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรมจริยธรรม**

การจัดการฝึกศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีความท้าทายด้วยเงื่อนไขของมาตรฐานตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะของ **โรงเรียนเฉพาะทางซึ่งมีความจำเป็นที่โรงเรียนเตรียมทหารต้องบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตร ให้ได้สัดส่วนทุกด้านทั้งการศึกษาด้านวิชาการ การฝึกทักษะพื้นฐานทางทหาร การปลูกฝังความเป็นผู้นำ บุคลิกลักษณะทหาร ความมีวินัย ความมีคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถภาพร่างกาย**

กระบวนการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหารนั้น มีการจัดการฝึกศึกษาตามหลักสูตรโดยกลไกของระบบภายในโรงเรียนเตรียมทหารหรือหน่วยขึ้นตรงโรงเรียนเตรียมทหารเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งส่วนที่มีหน้าที่สำคัญในการฝึกศึกษาโดยตรงได้แก่

ส่วนการศึกษา มีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

กรมนักเรียน มีทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ให้การฝึกอบรมอุปนิสัย วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร รวมทั้งแบบธรรมเนียมของทหาร – ตำรวจ

กองพลศึกษา มีหน้าที่ด้านสุขภาพพลานามัยและการกีฬา

กองวิชาทหาร มีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกศึกษาวิชาทหารตำรวจเบื้องต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร

๑. ความถนัดของผู้เรียน

กรมวิชาการ (๒๕๔๖ : ๕-๑๐) อ้างถึงใน ความถนัดทางการเรียน(SAT) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(GAT) ของ นตท. รุ่นที่ ๔๖) แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test หรือ SAT) เป็นเครื่องมือวัดความสามารถที่ได้รับการพัฒนาแล้วของ

ผู้เรียน ความสามารถดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของกรอบความคิด หรือกรอบการวิเคราะห์ที่ผู้เรียนได้ สะสมมา ความสามารถนี้แสดงถึงเขาว์ปัญญาที่ตกผลึก (Crystallized Intelligence) หรืออาจอยู่ใน รูปความสามารถที่ผู้เรียนจะประกอบความคิด หรือกรอบการวิเคราะห์ขึ้นมาใหม่อย่างฉับพลันทันที เพื่อใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความสามารถนี้แสดงถึงเขาว์ปัญญาที่เลื่อนไหล (Fluid Intelligence) ความสามารถทั้งสองประการที่รวมกันเป็นความถนัดทางการเรียนนี้เป็นผลสะสมระยะยาวของ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้รับ ทั้งในและนอกห้องเรียน

การตกผลึกของความรู้ คือ ความรู้ความสามารถที่สะสมไว้ในตัวผู้เรียน หรือที่นักจิตวิทยา ทางเขาว์ปัญญาเรียกว่า Crystallized Ability ซึ่งไม่ใช่ตัวความรู้โดยตรง แต่เป็นคุณสมบัติต่างๆ ที่ เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้สามารถแสดงออกได้ และเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถของคนได้ เรียกว่า Aptitude ภาษาไทยแปลว่าความถนัด ที่จริงไม่ใช่ความถนัดโดยตรงแต่เป็นสิ่งที่สังเคราะห์ สะสมจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

คุณลักษณะทางจิตวิทยาและตัวบ่งชี้ทางการศึกษาของความถนัดทางการเรียน

คุณลักษณะทางจิตวิทยา	ตัวบ่งชี้ทางการศึกษา
เขาว์ปัญญาที่ตกผลึก (Crystallized Intelligence)	ความสามารถทางภาษา (Verbal Ability) ความสามารถทางการคิดคำนวณ (Numerical Ability)
เขาว์ปัญญาที่เลื่อนไหล (Fluid Intelligence)	ความสามารถเชิงวิเคราะห์ (Analytical Ability)

จากประโยชน์ของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนจะแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ ของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนที่มีต่อนักเรียน และวงการศึกษาอย่างมากมาย ซึ่งจะทำให้ ทราบถึงความถนัดของตนเองมากที่สุด และใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้ ซึ่งโรงเรียนเตรียม ทหารยังไม่มีแบบทดสอบความถนัดทางวิชาชีพทหาร – ตำรวจ ซึ่งหากจะพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับ ความถนัดเป็นสิ่งที่สะสมจากการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียน ร.ค. น่าจะเป็นการสะสมประสบการณ์ ของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและความรู้ ตลอดจนคุณลักษณะที่จำเป็นในการเป็นทหาร – ตำรวจ ดังนั้นแบบทดสอบความเป็นทหาร – ตำรวจ ควรที่จะทำการทดสอบกับผู้ที่ผ่านการเรียน ร.ค. ซึ่ง จะโยงไปถึง ผู้เรียนจะต้องคัดเลือกจากชั้น ม.๔

๒. ความพร้อมในการเรียน

ความพร้อมในการเรียน หมายถึง สภาวะทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สติปัญญาของ ผู้เรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดี ความพร้อมเกิดขึ้นได้สองทาง คือ ทางที่หนึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ อันเนื่องมาจากพัฒนาการทางจิตวิทยาของบุคคล และทางที่สองคือ

เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของบุคคลนั้น อันเนื่องมาจากการกระทำของตนเองหรือสถานะแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นจะขออธิบายง่าย ๆ ดังนี้

การแบ่งบุคคลตามช่วงเวลา (Generation)

เป็นการแบ่งลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลโดยใช้เวลามาอธิบายปรากฏการณ์ภูมิหลัง หรือบริบทแวดล้อม และลักษณะหรือบุคลิกเฉพาะ การแบ่งช่วงวัยดังกล่าวถูกใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างเครื่องมือบริหารบุคคลให้เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะเฉพาะของแต่ละช่วงวัย เช่น เครื่องมือในการจูงใจในการทำงาน การบริหารค่าจ้างค่าตอบแทน เป็นต้น และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการค้นหาพฤติกรรมการบริโภค เพื่อให้บริษัทผลิตสินค้าได้ตรงความต้องการ และสามารถจูงใจให้บริโภคสินค้านั้นๆ

๑. Generation Baby Boomer

Generation Baby Boomer หรือ Generation B มีที่มาจากในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้ชายถูกเกณฑ์เพื่อไปเป็นแรงงานในการสู้รบเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลต่ออัตราการเกิดที่น้อยลง แต่เมื่อสงครามสงบลง มีการพยายามฟื้นฟูทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา อัตราการเกิดในช่วงนี้มีสูงมากจนมีการนำคำว่า Baby Boomer มาเรียกใช้เด็กในช่วงดังกล่าว เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วงระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๖ – ๑๙๖๔ ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในช่วงนี้ ประชากรถูกเกณฑ์เพื่อทำสงคราม ทำให้อัตราการเกิดมีจำนวนน้อย ภายหลังจากสงครามโลก เมื่อเข้าสู่ภาวะปกติ อัตราการเพิ่มของประชากรจึงมีภาวะสูงขึ้น ประชากรที่เกิดในช่วงนี้ จึงเป็นกลุ่มหลักของสังคม และได้รับความสนใจทั้งในแง่ของการทำงานและการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค โดยกลุ่มคนใน Generation Baby Boomer มีผู้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

สาระดีดีดอทคอม (อ้างใน “Baby Boomer Generation : Gen B”, 2554 : ออนไลน์)
มองว่า Generation Baby Boomer มีลักษณะเด่นร่วมกัน ดังนี้

๑.๑. อนุรักษ์นิยมถึงสมัยใหม่

ประชากรกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมความยากลำบากของพ่อแม่ จึงเป็นคนที่ใช้ชีวิตเพื่อการทำงาน เคารพในกฎเกณฑ์ กติกา อดทนในการทำงานเพื่อสร้างความสำเร็จแม้จะใช้เวลานาน จึงมีความทุ่มเทกับการทำงานและองค์กร ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่เปลี่ยนงานบ่อยและจงรักภักดีกับองค์กรสูง

๑.๒. เชื่อมั่นในตัวเอง

ความเชื่อมั่นตัวเองของคนกลุ่มนี้เกิดมาจากการผ่านเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง

และสามารถตัดสินใจดำเนินการและวางแผนการทำงานต่างๆ ได้อย่างเด็ดขาด โดยมีความเชื่อว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงทุกอย่างได้

๑.๓. มีประสบการณ์สูง

จากประสบการณ์การดำเนินชีวิตและการทำงานที่หลากหลายส่งผลให้คนกลุ่มนี้ มีความเชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีประสบการณ์สูง ส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงตามไปด้วย

๑.๔. รักครอบครัว

จากการที่คนกลุ่มนี้เกิดมาในครอบครัวใหญ่ ทำให้คนกลุ่มนี้เกิดและเติบโตในครอบครัวขนาดใหญ่ และมีความรู้สึกผูกพันกับการอยู่ร่วมกันกับผู้คนจำนวนมาก

๑.๕. ต้องการให้ตัวเองดูดี

คนกลุ่มนี้มีความพยายามในการดูแลตัวเอง และนิยมเข้าสังคมเพื่อเพิ่มความรู้สึกภูมิใจและคุณค่าทางจิตใจให้ตนเอง

๑.๖. ใช้ชีวิตเรียบง่าย

คนกลุ่มนี้ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน โดยจะชอบกิจกรรมที่ไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อนเพื่อลดเวลาและขั้นตอนต่างๆลง

๒. Generation X (Extraordinary Generation)

ผู้ที่เกิดในปี ค.ศ. 1965-1979 (พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๒๒) ซึ่ง นตท. รุ่นที่ ๒๖ – ๔๐ จัดอยู่ในกลุ่มนี้ สารคดีคอตคอม (อ้างใน “Life Style of Generation X: GEN X , 2554 : ออนไลน์) มองว่า Generation X มีลักษณะเด่นร่วมกัน ดังนี้

๒.๑. ต้องการความคุ้มค่าในการทำงาน ต้องการงานที่คุ้มค่ากับสิ่งที่ตอบแทนที่ได้รับจากการทุ่มเททำงาน และยังพร้อมต่อรองเพื่อสร้างโอกาสในการทำงานให้กับตนเอง

๒.๒. ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ทำได้จริง จะประเมินเหตุการณ์ต่างๆ ว่าสามารถดำเนินการต่อไปได้จริงหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอะไร แล้วจึงตัดสินใจ โดยใช้หลักการของความคุ้มค่าทั้งทางเศรษฐกิจ ความรู้ และความพึงพอใจ มาร่วมตัดสินใจทุกๆ ด้าน

๒.๓. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เกิดในยุคที่ได้เห็นความลำบากของคนรุ่นก่อน ทำให้มีความต้องการในการสร้างความก้าวหน้าให้กับตนเอง สามารถคิดและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งความเป็นตัวเองจะแสดงออกมาในรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่เป็นไปอย่างเรียบง่าย แต่ก็คิดและตัดสินใจอย่างรอบคอบ โดยไม่พึ่งพาความคิดของผู้อื่น

๒.๔. ต้องการอิสระในการดำเนินชีวิต ต้องการอิสระในการดำเนินชีวิต โดยการมีกิจการเป็นของตนเองมากกว่าที่จะเป็นลูกจ้างไปตลอดชีวิต

๒.๕. เป็นผู้ที่ทำงานหนัก มุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อความสำเร็จและความก้าวหน้าขององค์กร ทำให้ทำงานเป็นไปอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ ซึ่งอยู่บนความเชื่อที่ว่าเมื่อองค์กรก้าวหน้า ตนเองก็จะเติบโตไปพร้อมกันด้วย

๒.๖. มีจริยธรรมในการทำงาน มีความจงรักภักดีต่อองค์กร และยังมีค่านิยมในแนวความคิด เรื่องความตรงไปตรงมาและความซื่อสัตย์ต่อความคิดและการดำเนินชีวิตทั้งของตนเองและผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานอย่างเปิดกว้าง

๒.๗. ต้องการความก้าวหน้า มีความสามารถในการวางแผนชีวิต ด้วยการวางเป้าหมายชีวิตไว้ล่วงหน้า และพยายามทำให้สำเร็จตามความมุ่งหวัง

๒.๘. ต้องการให้มีผู้คอยชี้แนะในการทำงานหลายคน เปิดใจยอมรับฟังคำแนะนำอย่างอ่อนน้อมและพร้อมจะนำไปปรับใช้หากข้อเสนอแนะนั้นทำได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อตัวเขา สามารถปรับตัวและยอมรับความเปลี่ยนแปลงและความคิดเห็นที่แตกต่างได้ค่อนข้างดี

เนื่องด้วยในช่วงนี้เริ่มมีการพัฒนาเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ แต่คนกลุ่มนี้สามารถแบ่งแยกความสำคัญได้เป็นอย่างดีทำให้เทคโนโลยีที่เข้ามามักถูกใช้ในการทำงานและสร้างความสะดวกในการทำงานมากกว่าใช้เพื่อสร้างความบันเทิงส่วนตัว

๓. Generation Y (Why Generation)

ผู้ที่เกิดในปี ค.ศ. 1980-1992 (พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๕) ซึ่ง นตท. รุ่นที่ ๔๑-๕๓ จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี มีความสามารถในการทำงานหลายด้านที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและยังสามารถทำงานหลายๆ ได้ในเวลาเดียวกัน ลักษณะงานที่คนกลุ่มนี้ต้องการคือ งานที่มีความท้าทาย และมีโอกาสเติบโต ชอบทำงานเป็นทีม ไม่มีความอดทนที่จะทำงานในที่เดิมมานานๆ เสาวคนธ์ วิทวัสโอฬาร (2550 : 22 – 26) ให้ความเห็นว่า Generation Y มีลักษณะเด่นร่วมกันดังนี้

๓.๑. เป็นตัวของตัวเองสูง ยืนหยัดในความคิดของตนเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่นง่ายๆ พุดจาตรงไปตรงมาและไม่ชอบให้ใครมาสั่งหรือควบคุม

๓.๒. ความอดทนต่ำ หากมีความรู้สึกจะแสดงออกมาอย่างชัดเจน เก็บอารมณ์ไม่ค่อยได้ หากเกิดปัญหาหรือไม่พอใจในการทำงานมีโอกาสดลาออกสูง

๓.๓. อยากรู้ อยากเห็น หากองค์กรมีคำสั่งหรือการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น พร้อมทั้งจะซักถามอย่างตรงไปตรงมาและรอฟังคำตอบอยู่เสมอ ซึ่งต่างจากคนกลุ่ม GEN B และ GEN X ที่พร้อมรับคำสั่งและปฏิบัติตาม

๓.๔. ทำทนายทฎ ระเบียบ มักรั้งคำถามกับทฎ ระเบียบ ข้องบั้งคัับและกตทกาท้องคักร
ตั้ง และต้องการความยััดหญ่อยู่เสมอ หากทฎระเบียบมีความเข้มงวดมากเท่าใดคนกลุ่มนี้พร้อมทำ
ทนายและไม่นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีหรือแนวปฏิบัติเดิมๆ

๓.๕. ทะเขอทะยานสูง จงรักภักคักับวิชาชีพแต่ไม่ใช้องคักร หากองคักรไม่
สามารถทำให้คนกลุ่มนี้เห็นโอกาศก้าวหน้าในอาชีพได้ยั้งชัดเจน ก็พร้อมเปลี่ยนแปลงงานได้
เสมอ

๓.๖. คู่ันเคยกับเทคโนโลยี ยััดคัคกับเทคโนโลยีเสมือนว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่ง
ของชีวิต เช่น Facebook เป็นต้น

๓.๗. ชอบการเปลี่ยนแปลง มีทัศนคตทที่คัในการเปลี่ยนแปลง แม้ไม่แน่ใจว่าจะ
นำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าหรือไม่ แต่ก็พร้อมรับความเสี่ยงนั้น และมีความรู้สัีกทำทนายกับการเปลี่ยนแปลง
ไปสู่สิ่งใหม่ หากการทำงานเป็นแบบเดิมๆ จะกตเกิดความเบื่อหน่าย

๓.๘. มองโลกในแง่คัมาก คัคเจิงบวก คัคในแง่คัว่าทุกอยั้งเป็นไปได้อ และจะ
ประสบความสำเร้จ เนื่องจากการประสบการณ้น้อย

๓.๙. มีความคัคริเริ่มสร้งสร้งคั เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่สมัยใหม่ทำให้
กล้าคัค กล้าทำและม่ันใจในตัวเอง หากมีความคัคสร้งสร้งคัใหม่พร้อมเปคเผยและอยั้งทำให้
กตขั้ันจริง ไม่ยััดคัคกับกรอบเดิม

๓.๑๐. มั่นใจในตนเองสูง รู้สัีกคัคกับตัวเอง ไม่ได้เปรียบบเทียบกับผู้อื่น และถ้าเชื่อว่า
ทำอะไรได้อ พร้อมจะพุดออกมาโดยม่มีความประหม่าหรือวิตกกังวล

๓.๑๑. มีความจงรักภักคักับองคักรต่ำ มองต้งงานไม่ใช้องคักร เวลาที่ต้อรองงาน
พร้อมที่จะทำงานในตำแหน่งที่ต้งกว่าที่องคักรเสนอมาทให้ และมององคักรเป็นสะพานเชื่อมเขาไปสู่
เป้าหมายทางอาชีพที่ต้งไว้ ซึ่งส่งผลต้ออัตรการลาออกที่ต้ง

๔. Generation Z (Generation)

ผู้ที่เกิดในปี ค.ศ. 1993-ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๓๖ - ปัจจุบัน) ซึ่ง นตท. รุ่นที่ ๕๔ -
ปัจจุบันจัดอยู่ในกลุ่มนี้ **Generation Z** หรือ **Gen-Z** : เป็นคนรุ่นที่ถัดมาจาก Gen-Y เป็นผู้ที่เกิด
ในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๓๗ (ค.ศ. 1990 - 2001) คนในรุ่นนี้จะมีหลายชื่อเรียกเช่น Generation V
ที่มาจากการว่า Virtual หรือ Generation C ที่มาจากการว่า Community หรือ Content หรือ Internet
Generation หรือ Google Generation โดยที่คนในรุ่นนี้มีความผูกพันอยู่กับสื่อประเภทต่างๆ เช่น
DVD, อินเทอร์เน็ต, MSN, โทรศัพท์มือถือ, SMS, เครื่องเล่น MP3 และ IPOD เป็นต้น คนในรุ่นนี้
จะมีความคัคสร้งสร้งคัมากกว่า Gen-X และ Gen-Y นอกจากนี้ Gen-Z เป็นผู้ที่เกิดในช่วงของการ
แพร่ระบาดของการก่อการร้ายระบาศหรือสงครามในยุคที่ 4 ซึ่งจะแตกต่างจาก Baby Boomers ที่

เกิดในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ Gen-X ที่เกิดในช่วงสงครามเย็น และ Gen-Y เกิดในช่วงหลังสงครามเย็น (ทอทหาร :http://tortaharn.net/contents/index.php?option=com_content&task=view&id=148&Itemid=75)

๔.๑. สมาร์ทโฟนเป็นอวัยวะของชาว GEN Z โทรศัพท์มือถือ ทั้งกลุ่มสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตถือว่าเป็นอวัยวะที่ ๓๓

๔.๒. เป็นมนุษย์ข้อมูลและสถิติที่ห่วงอนาคต ดิดโลกออนไลน์ รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ทั้งข่าวทันโลก และวิเคราะห์สถิติเรื่องต่างๆ เพื่อคาดการณ์อนาคต ชอบตัดลึนใจทำอะไรอย่างรวดเร็ว ไม่ชอบบรอคอย

๔.๓. เชื่อมโลก เชื่อมวัฒนธรรม เปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่างมากขึ้น เพราะเพียงสไลด์นิ้วเดียวก็สามารถพูดคุยกับเพื่อนต่างชาติจากอีกซีกโลกได้ เกิดทุนความเป็นทุนนิยมมากขึ้น

๔.๔. ทำเพื่อตัวเองก่อน หากได้เงินจากงานใดๆ ก็ตามมีแนวโน้มที่จะใช้เงินเพื่อตัวเองก่อน

๔.๕. เป็นมนุษย์หลายงาน ความอดทนต่ำ มีความอดทนรอคอยต่ำ ชอบทำงานหลายๆอย่างพร้อมกัน ในมุมมองอาจมองว่าการทำหลายๆอย่างพร้อมกันเป็นเรื่องยุ่ง แต่จริงๆ การทำบ้าน ฟังเพลง ดูทีวี แซทกับเพื่อน หรืออื่นๆ ไปพร้อมกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการรับรู้และการทำงานแต่ละชิ้นลดลง

๔.๖. ยังต้องการความรักและความห่วงใย การพูดคุยติดต่อผ่านเทคโนโลยีโซเชียลมีเดีย ยังไม่สามารถแทนที่การพูดคุย เรื่องบางเรื่องข้อความไม่สามารถสื่อความรู้สึกที่แท้จริงได้ ยังต้องการความเข้าใจและความห่วงใยจากผู้ใหญ่ แม้ว่าต้องการโลกส่วนตัวแค่ไหนก็ตาม ผู้ใหญ่ต้องปรับตัวมากที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของเทคโนโลยีต่างๆ เท่าๆ กับวิถีชีวิตของชาว Gen Z ที่รวดเร็วเช่นกัน

๔.๗. โลกเร็ว ฉับเร็ว ซีโร่ ของชาว Gen Z มักเป็นคนดังที่อายุใกล้เคียงตัวเองที่สร้างแรงบันดาลใจได้อย่างดารา นักร้อง นักเขียน มากกว่าซีโร่ ตัวอย่างเศรษฐีพันล้านที่ประสบความสำเร็จจากสื่อออนไลน์แบบเมื่อสามสิบก่อน เพราะเทคโนโลยีตอบสนองได้แทบทุกอย่าง ชาว Gen Z จึงคิดว่า “ทำได้ทุกอย่าง” ดังนั้นชาว Gen Z แล้ว แทบจะไม่เข้าใจ ในเรื่อง ซ้ำๆ ได้พรีฯ ๒ เล่มงามสักเท่าไร ชอบที่จะประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว แบบซีโร่คนดังแต่เด็กทั้งหลาย สิ่งที่ทำ ก็อยากให้เห็นผลเร็วๆ แต่ในชีวิตจริง มันไม่มีอะไรที่ได้ผลรวดเร็วเสมอไป ดังนั้นวัยรุ่น Gen Z และครอบครัวต้องสอนเรื่องช้าๆ แต่ชัวร์ หรือ การค่อยๆ พยายามสั่งสม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่สำเร็จ

๔.๘. เป็นเจ้าหนูจำใจ (ทำไม) ชาว Gen Z ต้องการคำอธิบายมากขึ้น ต้องมีเหตุผล ต้องรู้สึกว่าได้เข้าใจกับทุกเรื่องในชีวิต อยากมีส่วนร่วมในครอบครัว ต้องการตัดสินใจชีวิตตัวเอง (แม้จะสับสนและกลัวอนาคตก็ตาม) ดังนั้นจึงกล้าคิดกล้าทำและกล้าถามมากขึ้นกว่าคนรุ่นก่อน หมดยุคของการที่วัยรุ่น Gen Z (และ Gen Y ตอนปลาย) จะยอมรับเหตุผลแล้วว่า “ไม่ต้องยุ่งหรือกรเรื่องของผู้ใหญ่” แล้ว ผู้ใหญ่จึงควรเปิดโอกาสให้ Gen Z คิด และแสดงความคิดเห็นเรื่องในครอบครัวด้วย หากกีดกันหรือไม่อธิบายอะไรจะระเบิดได้ง่ายๆ หรือหากไม่พอใจคำอธิบาย เขาก็จะไปหาคำอธิบายจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจจะมีทั้งดีและร้ายปะปนกันไป ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ได้คิด สอนการแสดงเหตุผลอย่างถูกต้อง อธิบายอย่างตรงไปตรงมาดีกว่า

๔.๙. หากความรู้ได้ทุกที่ การเรียนรู้ของชาว Gen Z เน้นผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ มากขึ้น ถ้าสามารถจัดห้องเรียน จัดบ้านนำเอาเทคโนโลยีมาเสริมกับกิจกรรม ให้แรงจูงใจ มีการแข่งขัน มีรางวัล จะช่วยให้ชาว Gen Z กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น บอกเลยว่า Gen Z เกล็ดการเรียนรู้แบบบรรยายมากๆ แล้วก็ชอบข้อมูลแนวกราฟ ภาพ สถิติชัดเจน เน้นข้อมูลสั้นๆ ที่เข้าใจง่ายๆ เพราะมีแนวโน้มว่าชาว Gen Z จะเริ่มต้นจดจำข้อมูลได้ดีจากข้อมูลสั้นๆ เหล่านี้ ตามแบบฉบับ โลกออนไลน์ที่ข้อมูลไหลเร็วไวล่ะ ที่สำคัญชาว Gen Z มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ดังนั้นจึงเข้าถึงข้อมูลความรู้ได้อย่างไม่จำกัด ครูและพ่อแม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ได้ แต่ก็ต้องตามทันลูกหลานด้วยนะ!

จากตัวอย่างที่กล่าวมาในเรื่องของคนในรุ่นต่างๆ เราจะพบว่าสภาพของกองทัพปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีผู้บริหารระดับสูงของกองทัพเป็น Baby Boomers มีผู้บริหารระดับกลางเป็น Gen-X มีผู้บังคับกองร้อยผู้บังคับหมวดเป็น Gen-Y และมีพลทหารและนักเรียนทหารเป็น Gen-Z เพราะฉะนั้น ความแตกต่างของคนในรุ่นต่างๆ ที่อยู่ในแต่ละระดับของกองทัพทำให้สภาพของการปกครองบังคับบัญชาและบริหารจัดการกองทัพเป็นไปด้วยความยากลำบาก มีความสลับซับซ้อน เพราะสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นเราไม่สามารถที่จะนำประสบการณ์ที่เคยมีมาจากในอดีตมาใช้ในการปกครองบังคับบัญชาและบริหารจัดการได้โดยไม่ทำการประยุกต์หรือปรับปรุงใดๆ (tortaharn.net : http://tortaharn.net/contents/index.php?option=com_content&task=view&id=148&Itemid=75)

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

รุ่น	ปีการศึกษา	หลักสูตร	เรียน	รับวุฒิการศึกษา
1-23	2501-2523	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2501	2 ปี	ม.ศ.3
24	2526	หลักสูตร โรงเรียนรวมเหล่า	1 ปี	ม.6
25-27	2527-2529		1 ปี	ม.6
28	2530	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2530	15 วัน	ม.6
30			2 ปี	ม.4
29	2531		7 วัน	ม.6
31			2 ปี	ม.4
32-34	2532 - 2534	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2530	2 ปี	ม.4
35-37	2535 - 2537	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)		
38-45	2538-2545	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)		
46	2546	หลักสูตร รร.ตท. พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) (เรียนชั้นปีที่ 1 เลื่อนเป็นชั้นปีที่ 3)		
47	2547	หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2546 (เข้าเรียนเป็นชั้นปีที่ 2 และ 3)		
48	2547	หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2546	3 ปี	ม.3
49-51		หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2548)		
52-54	2551-2553	หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2550)		
55-56	2554-2555	หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2554		
57-58	2556-2557	หลักสูตร. รร.ตท. พ.ศ.2554		

การเปรียบเทียบหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ๒ ปีกับ ๓ ปี

รายการ	หลักสูตร ๒ ปี	หลักสูตร ๓ ปี
๑. วุฒิการศึกษา	ทุกคนผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา - คณิต สามารถต่อยอดความคิดได้	มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษา เพราะความหลากหลายของการได้รับการศึกษาของแต่ละช่วงชั้น แต่ละระดับการศึกษาคือ ม.ต้น กับ ม.ปลาย
๒. ประสบการณ์การเรียนรู้	ผ่านการฝึก ร.ด. (ม.4-6)	บางส่วนไม่ผ่านการฝึก ร.ด.
๓. ความพร้อมในการศึกษา	มีพื้นฐานความรู้ทางวิทย์ - คณิต มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการเรียนและการฝึกจาก ร.ด. ทำให้มีทักษะที่สามารถพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ได้ มีการตกผลึกทางความคิดที่สามารถจะเลือกสิ่งที่คุณเองชอบ มีความถนัดในการเรียนในสาขาวิชานั้นๆ ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการฝึกศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	มีบางนายไม่มีพื้นฐานความรู้ทางวิทย์ - คณิต ไม่มีประสบการณ์การฝึกจาก ร.ด. ทำให้ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการฝึกศึกษาได้มากนัก การเลือกสิ่งที่คุณเองชอบมักมาจากการลองผิดลองถูก หรือถูกชี้นำ
๔. ความถนัดทางการเรียน	ได้รับการพัฒนาความคิด การเรียนในชั้นพื้นฐานทางสายวิทย์ - คณิต ของ ม.ปลาย มีการตกผลึก เกิดทักษะและประสบการณ์รู้ความถนัดของตนเอง	นักเรียนที่จบ ม.3 ยังไม่เคยเรียนสายวิทย์ - คณิต เป็นช่วงเลือกสายอาชีพว่าตนเองถนัดอะไร ไม่ถนัดอะไร

จากกลยุทธ์เชิงรับที่องค์กร (โรงเรียนเตรียมทหาร) ต้องเผชิญเป็นข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้รวมไปถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เป็นปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่ส่งผลต่อคุณภาพอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหาร โดยแบ่งเป็น ๔ ปัญหาหลักได้แก่

๑. ปัญหาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของนักเรียนเตรียมทหารทั้งในด้านความคิด ความตระหนัก ความยับยั้งชั่งใจในการใช้เทคโนโลยี ทำให้คุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารในภาพรวมของชาติอยู่ในเกณฑ์ลดลง

๒. ปัญหาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก

๒.๑ ระบบการคัดเลือกผู้เรียนของโรงเรียนเหล่าทัพไม่สามารถคัดเลือก และคัดกรองผู้ที่เข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารได้อย่างสมบูรณ์

๒.๒ นักเรียนเตรียมทหารบางส่วนที่ผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบร่างกายและไม่สามารถปฏิบัติได้

๒.๓ ระบบการศึกษาไม่จูงใจทำให้เกิดการแข่งขันซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเตรียมทหารไม่มีความกระตือรือร้นในการใฝ่ใจศึกษา (การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒๕๕๓, ๘๘ - ๘๐)

๒.๔ สถิติคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ ลดลงอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมผู้เรียนมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับเวลาที่มียู่

๒.๕ อนุสัญญาว่าด้วยเรื่องสิทธิเด็กของยูเอ็น ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จับอาวุธหรือใช้อาวุธ (เล็งปรับหลักสูตรห้ามเด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี เรียน รด., ออนไลน์, ๒๕๕๘)

๒.๖ การรวมตัวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๓. ปัญหาด้านบุคลากร

๓.๑ โรงเรียนเตรียมทหารไม่สามารถคัดสรรและกำหนดจำนวนนายทหาร – นายตำรวจปกครองได้ตรงตามความต้องการในการกำกับดูแลและพัฒนา นักเรียนเตรียมทหาร การหมุนเวียนนายทหาร – นายตำรวจปกครองซึ่งมีการปรับย้ายตามวาระทำให้การกำกับดูแลในบางช่วงขาดความต่อเนื่อง

๓.๒ ผู้ปกครองเข้ามาแทรกแซงการปกครองบังคับบัญชา นักเรียนเตรียมทหารทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ

๓.๓ นักเรียนเตรียมทหารมีอายุน้อย การกำกับดูแลต้องเพิ่มความใส่ใจ การดูแลปกครองบังคับบัญชา

การวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารในอนาคต และเทคโนโลยีด้านต่างๆ มีความก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้ก็มีประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของนักเรียนเตรียมทหารในอนาคตเช่นกัน รวมไปถึงการส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักเรียนเตรียมทหารทั้งในด้าน ความคิด ความตระหนักรู้ ความยับยั้งชั่งใจในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารทั้งในทางตรงและทางอ้อมทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เนื่องจาก กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร เปิดโอกาสให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ จากปัจจัยภายนอก (กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วที่สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว) และปัจจัยภายใน (ระบบการศึกษาและการปลูกฝังด้านความคิด การตระหนักรู้ และการยับยั้งชั่งใจที่ยังไม่สามารถทำให้เกิดความสมดุลซึ่งกันและกันได้)

๒. ด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก

๒.๑ ระบบการคัดเลือกผู้เรียนของโรงเรียนเหล่าทัพไม่สามารถคัดเลือก และคัดกรองผู้ที่เข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเกิดจากระบบ **สังคมอุปถัมภ์** ทั้งนี้สังคมไทย โดยเฉพาะระบบราชการ ยังมีลักษณะเป็นสังคมอุปถัมภ์ เห็นแก่พวกพ้องมากกว่าส่วนร่วม ผู้ที่มีอำนาจมักแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ผ่านระบบการคัดเลือกมีคุณสมบัติไม่เพียงพอต่อการเข้ารับการการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารได้อย่างสมบูรณ์ รวมไปถึงการที่ระบบการคัดเลือกยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการคัดกรองผู้ที่เข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารทางด้าน **ร่างกายและจิตใจ** ได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง ซึ่งยังคงเป็นเกณฑ์การคัดเลือกที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่ยังคงไม่สามารถคัดเลือกหรือคัดกรองระดับ **ร่างกายและจิตใจ** ได้ ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ไม่สามารถผลิตบุคลากรอันพึงประสงค์ให้ครบทั้ง ๕ ประการ ได้ตามอย่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารครบทั้ง ๕ ประการ

๒.๒ ระบบการศึกษาไม่จูงใจทำให้เกิดการแข่งขันซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเตรียมทหารไม่มีความกระตือรือร้นในการใฝ่ใจศึกษา (การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒๕๕๓, ๘๕ - ๙๐) ทำให้สถิติคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัย ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๒.๒.๑ ทศนคติต่อวิชาชีพการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ามาเป็นนักเรียนเตรียมทหารนั้น ร้อยละ ๘๗ ของทศนคตินักเรียนเตรียมทหาร คิดว่า เรียนในระดับใด แบบใด หรืออย่างไร ก็สามารถสำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการในกองทัพต่างๆ ได้อย่างแน่นอน จึงไม่จำเป็นต้องตั้งใจเรียนเพื่อทำคะแนนสูงๆ เพียงเพื่อที่ว่าการศึกษาที่สำเร็จหลักสูตรจากโรงเรียนเหล่าทัพต่างๆ แล้วไม่ต้องไปสอบแข่งขันอีก ซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจ การกระตือรือร้น และการแข่งขันของการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารเป็นอย่างยิ่ง

๒.๒.๒ กิจกรรมของนักเรียนเตรียมทหารมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับเวลาที่มียู่ ทั้งนี้เนื่องจากการที่นโยบายของโรงเรียนเตรียมทหารยังคงต้องการให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ประการ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบโดยมีเวลาที่จะฝึกศึกษาเพียงในระยะเวลาที่จำกัด ทำให้ส่งผลกระทบต่อนักเรียนเตรียมทหารทั้งในด้าน ร่างกาย จิตใจ รวมไปถึงด้านสติปัญญาในการเรียนรู้ทางวิชาการ เป็นต้น

๒.๓ ระบบการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารยังอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และภายใต้ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมไปถึง นโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารต้องพิจารณาในระดับนโยบายคือ

๒.๓.๑ อนุสัญญาว่าด้วยเรื่องสิทธิเด็กของยูเอ็น ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จับอาวุธหรือใช้อาวุธ (เล็งปรับหลักสูตรห้ามเด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี เรียน รด., ออนไลน์, ๒๕๕๘) ทั้งนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดอายุและจำนวนปีที่ศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร รวมไปถึงหลักสูตรทางทหารต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

๒.๓.๒ การรวมตัวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ทั้งนี้ นอกจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหารที่ต้องการแล้ว การเรียนรู้แบบ สหวิทยาการ ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนเตรียมทหารในทศวรรษที่ ๗๐ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

๓. ด้านบุคลากร

๓.๑ โรงเรียนเตรียมทหารไม่สามารถคัดสรรและกำหนดจำนวนนายทหาร – นายตำรวจปกครองได้ตรงตามความต้องการในการกำกับดูแลและพัฒนา นักเรียนเตรียมทหาร ที่มีอายุน้อย ซึ่งต้องการการกำกับดูแลที่เพิ่มความใส่ใจ การดูแล ปกครองบังคับบัญชาให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากระบบการปรับย้ายของกองบัญชาการกองทัพไทย ยังคงมีการปรับย้ายตามวาระเพื่อตอบสนองในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ทำให้การกำกับดูแล การใส่ใจ การปกครองบังคับบัญชาในบางช่วงขาดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การฝึกอบรมอุปนิสัย วินัย จิตวิทยาและการเป็นผู้นำ รวมทั้งแบบธรรมเนียมของทหาร – ตำรวจ ส่งผลให้ทศนคติต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนเตรียมทหาร

เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุและปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เปลี่ยนแปลง จนไม่สามารถยึดเป็นอุดมการณ์ต่อการรับราชการและมีเหตุผลตามแต่ที่ควรจะมีได้อย่างเพียงพอ

๓.๒ ผู้ปกครองเข้ามาแทรกแซงการปกครองบังคับบัญชานักเรียนเตรียมทหารทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองนักเรียนเตรียมทหารบางส่วนเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกองทัพ หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในส่วนราชการอื่นๆ ที่ยังคงมีความเป็นห่วง บุตร-หลาน ของตนในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนเตรียมทหาร ทั้งในด้าน ร่างกายและจิตใจ อาจสืบเนื่องจากนักเรียนเตรียมทหารที่รับเข้ามาตามโครงสร้างหลักสูตร ๓ ปี ยังคงมีอายุน้อย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองบางส่วนวิตกกังวลใน บุตร-หลานของตน

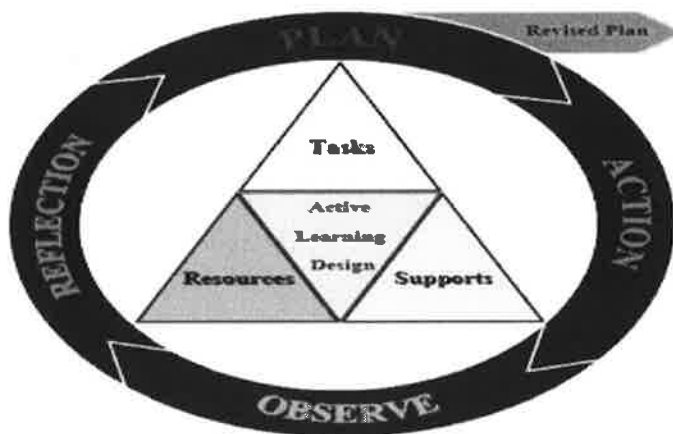
บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐

กระบวนการในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

จากบริบท สภาพ และปัญหา การจัดการทางการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร ควรมุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่มีอยู่ให้รู้จักพัฒนาต่อยอดได้ด้วยตนเอง การฝึกศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเนื้อหาโดยเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก ไม่สอนแบบยัดเยียด ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการสอนอย่างชัดเจน พิจารณาเนื้อหาสาระ วิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และควรให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้นจากปัญหาข้างต้นเปรียบเทียบความเหมาะสมถึงความชัดเจนตรงจุดในการพยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

๑. Active Learning to Action Research (ALAR Model)

Active Learning to Action Research (ALAR Model)(adapted from Simple Action Research Model; Maclsaac,1995and Active Learning Design: Oliver, 1999) (วุทธิศักดิ์ โภชนกุล, 2552) เป็นเครื่องมือที่พัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาจากการบูรณาการแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการของ Action Research เข้ากับรูปแบบ Learning Design โดย ALAR Model ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก ๒ ส่วนคือ

สามารถแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร และใช้เป็นแนวทางเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการปฏิรูปแนวทางการจัดการเรียนการสอนและโครงสร้างของโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจด้านการศึกษาในมิติใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

๑. กระทรวงกลาโหมต้องกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาด้านการฝึกศึกษาที่ชัดเจน และเร่งรัดดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ พ.ร.บ. จักรระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย คือ ต้องกำหนดมาตรการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ดังกล่าวไปปฏิบัติโดยมุ่งมั่นและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหลัก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์อันสูงสุดอันพึงมีของนักเรียนเตรียมทหาร

๒. ดำเนินการ ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติประจำ ของโรงเรียนเตรียมทหารด้านการพัฒนาการศึกษา ให้ครอบคลุมการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาควบคู่ไปกับการปฏิบัติภารกิจประจำวันของบุคลากรในทุกระดับของโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการฝึกศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๓. ควรจะมีการพิจารณาการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- ๓.๑ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- ๓.๒ ด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก
- ๓.๓ ด้านบุคลากร

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากบริบท สภาพ และปัญหา การจัดการการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารข้างต้นมีทั้งสาเหตุหลักและสาเหตุรองหลายประการที่เป็นอุปสรรคขัดขวางพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ทั้งนี้การแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจสภาพปัญหาที่เป็นอยู่และเห็นพ้องที่จะร่วมมือร่วมใจกันทั้งระบบ เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาของโรงเรียนเตรียมทหารในทุกมิติ นอกจากนี้การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องกำหนดให้มีหัวข้อวิชาคุณธรรม จริยธรรม ไว้ในทุกชั้นตอนของการศึกษาคงจะต้องเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับ ครู อาจารย์ การเลื่อนวิทยฐานะ ตำแหน่ง ของ ครู อาจารย์ สำหรับ นายทหาร นายตำรวจปกครอง เป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญมากในการปกครองดูแลนักเรียนเตรียมทหาร ควรต้องมีทัศนคติที่เห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนเตรียมทหารไปพร้อมกันในทุกๆ ด้าน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ เป็นตัวอย่างที่ดีในทุกๆ เรื่อง ในส่วนของผู้ปกครอง ต้องแสดงบทบาทและหน้าที่ร่วมมือร่วมใจกับ โรงเรียนเตรียมทหารอย่างจริงจัง ด้วยการให้กำลังใจและสอดคล้องดูแลนักเรียนเตรียมทหารในช่วงวันหยุด รวมทั้งติดตามผลการศึกษานักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่อง หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทและหน้าที่ ก็จะสามารถพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดอันพึงมีต่อนักเรียนเตรียมทหารได้อย่างแท้จริง

จากประเด็นดังกล่าวฯ ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า จากกลยุทธ์เชิงรับที่องค์กร (โรงเรียนเตรียมทหาร) ต้องเผชิญเป็นข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ รวมไปถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เป็นปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่ส่งผลต่อคุณภาพอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหารโดยแบ่งเป็น ๓ ปัญหาหลักได้แก่ ๑.ปัญหาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒.ปัญหาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓.ปัญหาด้านบุคลากร ดังนั้นแนวความคิดในการพัฒนาการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้ในอนาคต ซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาใน ๓ แนวทางหลัก คือ ๑.แนวทางการพัฒนาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒.แนวทางการพัฒนาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓.แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร เช่นกันโดยแนวทางการพัฒนาที่ได้มาจากผลการวิจัยนี้ จะ

๑. กระบวนการวิจัยแบบ Action Research มี ๔ ขั้นตอนคือ Plan- Action- Observe -Reflection

๒. การออกแบบการเรียนรู้ ของ Action Research ต้องพิจารณาปัจจัยการออกแบบการเรียนรู้ ๓. ประการควบคู่กันไปคือ Learning Tasks ได้แก่ การออกแบบการสอน การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดบทบาทครูและบทบาทผู้เรียน และการวัดและประเมินผล Learning Resources ได้แก่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ บุคลากร และสภาพแวดล้อมการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรง Learning Supports ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น การสนับสนุนของผู้บริหาร ความร่วมมือของครูและบุคลากรภายในและภายนอกแหล่งเรียนรู้ ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓. การบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Change Management) คือ วัตนาการของแนวคิดทางการบริหารตามทฤษฎีต่างๆ เช่น การบริหารแนววิทยาศาสตร์ มนุษย์สัมพันธ์ เจริญระบบและตามสถานการณ์ ทฤษฎีซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตาม Context ของสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ฯลฯ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องบริหารแบบรู้ทัน มีวิสัยทัศน์โดยใช้ความรู้เดิมเป็นฐานจากนั้นนำมาวิเคราะห์เรียบเรียงศึกษาทำความเข้าใจ แล้วกำจัดจุดอ่อน เพิ่มจุดแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุด โดยรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลง แบ่งได้เป็น ๓ แบบดังนี้

๓.๑ ตามแนวคิดของ Kurt Lewin ประกอบด้วย การคลายตัว (Unfreezing) เนื่องจากเกิดปัญหาจึงต้องเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลง (Changing) คือ การเปลี่ยนจากพฤติกรรมเก่า ไปสู่พฤติกรรมใหม่ การกลับคงตัวอย่างเดิม (refreezing) เพื่อหล่อหลอมพฤติกรรมใหม่ให้มั่นคงถาวร

๓.๒ ตามแนวคิดของ Larry Greiner โดยมีแนวคิดว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดจากแรงบีบภายนอก กับแรงผลักดันภายใน และการที่การเปลี่ยนแปลงมีการเกิดขึ้นตลอดเวลา จึงต้องทำการ ศึกษาการเปลี่ยนแปลง ค้นหาวิธีการที่ดีกว่า ทดลองวิธีใหม่ หล่อหลอมข้อดีเข้าด้วยกัน เพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ

๓.๓ ตามแนวคิดของ Harold J. Leavitt โดยเขาเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดจากผลกระทบที่เกิดขึ้นตลอดเวลาของงาน โครงสร้าง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกี่ยวพันกัน

๔. ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้นโดย Professor Seymour Papert แห่ง M.I.T. (Massachusetts Institute of Technology) โดยสาระสำคัญคือ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎี มีสาระสำคัญว่า ความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ความรู้จะเกิดขึ้นและถูกสร้าง

ขึ้นโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการการสร้าง ๒ กระบวนการด้วยกัน

๔.๑ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ หากเป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่า

๔.๒ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น *ประสบการณ์ใหม่ / ความรู้ใหม่ + ประสบการณ์เดิม / ความรู้เดิม = องค์ความรู้ใหม่* Seymour ให้ความเห็นที่ ทฤษฎีการศึกษาการเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการการสร้าง ๒ กระบวนการด้วยกัน

๔.๒.๑ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูลที่หลังไหลเข้ามาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ

๔.๒.๒ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น โดยสรุปแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) กล่าวได้ดังนี้

๔.๒.๒.๑ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) ได้มีส่วนร่วมในการสร้างที่มีความหมายกับตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผสมผสานความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา

๔.๒.๒.๒ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูลที่หลังไหลเข้ามาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ

๔.๒.๒.๓ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้นโดยตรง

แนวทางในการพัฒนาการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

จากบริบท สภาพ และปัญหา การจัดการทางการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร ควรมุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่เขาเผชิญให้รู้จักพัฒนาต่อยอดได้ด้วยตนเอง การฝึกศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเนื้อหาโดยเน้นที่ตัวผู้เรียน

เป็นหลัก ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการสอนอย่างชัดเจน พิจารณาเนื้อหาสาระ วิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และควรให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้นจากปัญหาข้างต้นเปรียบเทียบกับความเหมาะสมถึงความชัดเจนตรงจุดในการพยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งจะได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหารในทศวรรษที่ ๗๐ ได้ดังต่อไปนี้

๑. แนวทางการพัฒนาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

๑.๑ การพัฒนาการจัดการศึกษาควรมีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยครูอาจารย์ต้องสามารถชี้นำด้วยคำถามคำตอบที่ค้นหาจากระบบสารสนเทศ อย่างมีการวางแผนและสอดคล้องกับเป้าหมาย

๑.๒ การพัฒนาการปลูกฝังทางด้าน ความคิด การตระหนักรู้ และการยับยั้ง ชั่งใจ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี ให้เกิดความสมดุลซึ่งกันและกันได้ เพื่อประโยชน์อันสูงสุดต่อนักเรียนเตรียมทหารทั้งในด้าน ความรู้ทางวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรม

๒. แนวทางการพัฒนาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก

๒.๑ การพัฒนาการจัดการระบบการคัดเลือก และการคัดกรองผู้ที่ จะเข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่จะเข้ามารับการศึกษา ทั้งนี้สามารถกระทำได้จากการทดสอบความถนัดทางอาชีพ การทหารตำรวจ ซึ่งจะมีเกณฑ์มาตรฐานต่างๆเป็นตัวกำหนดตามมาตรฐานสากล

๒.๒ ควรปรับหลักสูตร จากระยะเวลาการศึกษา ๓ ปี ลดลงเหลือ ๒ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความถนัดของ นักเรียนที่ศึกษาสายวิทย์ - คณิต

๒.๓ การพัฒนาระบบการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารให้เกิดแรงจูงใจ ซึ่งจะทำให้เกิดสถานะการแข่งขันระหว่างนักเรียนเตรียมทหารด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะนำผลการสอบ O - Net มาปรับใช้ ตามมาตรฐาน โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยจะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งผลให้นักเรียนเตรียมทหารมีความกระตือรือร้นและใฝ่ใจในการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ควรพัฒนาจากปัจจัยที่มาจากปัญหาใน ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๒.๓.๑ การพัฒนาการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการเรียนการศึกษาและวิชาชีพการทำงาน โดยการให้รางวัลตอบแทนหรือความก้าวหน้าต่ออาชีพการทำงานเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จจากระดับความรู้ที่สำเร็จจากการศึกษา (อาทิ ผลการสอบ O - Net มีผลสำหรับการศึกษาคือ ณ โรงเรียนเหล่าและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ) ประกอบการทำงานทั้งนี้เพื่อเป็น

เครื่องมือที่ยืนยันความสำเร็จของนักเรียนเตรียมทหารตลอดชีวิตการรับราชการ โดยมีผลผูกพันกับระดับการศึกษาเป็นตัวชี้วัด

๒.๓.๒ การพัฒนาการจัดกิจกรรมของนักเรียนเตรียมทหารให้เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดของนักเรียนเตรียมทหารได้อย่างแท้จริง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ที่ต้องการให้นักเรียนเตรียมทหาร มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ประการ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๔ การพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในระดับนโยบายให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและภายใต้ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมไปถึง นโยบายของรัฐบาลซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในระดับนโยบายคือ

๒.๔.๑ การพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษาให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องสิทธิเด็กของยูเอ็น (ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จับอาวุธหรือใช้อาวุธ) โดยอาจจะมีการพิจารณาปรับเปลี่ยน การกำหนดอายุและจำนวนปีที่ศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร รวมไปถึงหลักสูตรทางทหารต่างๆที่จะเกิดขึ้น

๒.๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ ควบคู่ไปกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อรองรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๓. แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร

๓.๑ การพัฒนาแนวความคิดในระดับผู้บังคับบัญชาให้มีภาวะ การเป็นผู้นำที่ตระหนักถึงรากเหง้าและความสำคัญของปัญหาการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยมองปัญหาการพัฒนาศึกษาอย่างเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นในสังคมแบบเป็นองค์รวม และรู้จักจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา เพื่อก่อให้เกิดการผลักดันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระบบได้อย่างแท้จริง

๓.๒ การพัฒนาคุณภาพ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจที่แท้จริงว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาที่แท้จริงคือการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงราก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและแตกต่างไปจากเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีคิด วิธีทำงาน ของครูอาจารย์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์ปัจจุบัน

๓.๓ การพัฒนาคุณภาพ นายทหาร – นายตำรวจ ปกครองให้ได้ตรงตามความต้องการและเพียงพอ ในการกำกับดูแลนักเรียนเตรียมทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปลูกฝัง

ในทุกๆด้าน โดยเฉพาะ ภาวะผู้นำ ที่เน้นในระบบเกียรติศักดิ์ โดยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในทุกโอกาส และมุ่งเน้นการปลูกฝัง ฝึกรบรณอุปนิสัย วินัย จิตวิทยา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแทนการลงทัณฑ์นักเรียนเตรียมทหารอย่างผิดวิธี ทั้งเวลา สถานที่ ทำทางและจำนวนครั้ง ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อทัศนคติต่างๆ ของนักเรียนเตรียมทหาร ในการศึกษาเล่าเรียนต่อไป อีกทั้งระบบการปรับย้ายของกองบัญชาการกองทัพไทย ในส่วนของโรงเรียนเตรียมทหาร ควรคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเตรียมทหารเป็นหลัก

๓.๔ การพัฒนาคุณภาพ นักเรียนเตรียมทหาร ภายใต้การจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในทศวรรษที่ ๗๐ โดยการปลูกฝังการใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ควบคู่ไปพร้อมๆกันกับกระบวนการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้น ซึ่งทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้น โดย Professor Seymour Papert แห่ง M.I.T. (Massachusetts Institute of Technology) โดยสาระสำคัญคือ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทฤษฎีนี้มีสาระสำคัญว่า ความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ความรู้จะเกิดขึ้นและถูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการการสร้าง ๒ กระบวนการด้วยกัน

๓.๔.๑ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ หากเป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า

๓.๔.๒ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น **ประสบการณ์ใหม่ / ความรู้ใหม่ + ประสบการณ์เดิม / ความรู้เดิม = องค์ความรู้ใหม่** Seymour ให้ความเห็นว่ ทฤษฎีการศึกษากการเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการการสร้าง ๒ กระบวนการด้วยกัน

๓.๔.๒.๑ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูลที่หลั่งไหลเข้ามาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ

๓.๔.๒.๒ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น โดยสรุปแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) กล่าวได้ดังนี้

๓.๔.๒.๒.๑ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) ได้มีส่วนร่วมในการสร้างที่มี

ความหมายกับตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผสมผสานความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา

๓.๔.๒.๒.๒ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูลที่หลั่งไหลเข้ามาในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ

๓.๔.๒.๒.๓ กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้นโดยตรง

๓.๕ การพัฒนาการสร้างความไว้วางใจต่อผู้ปกครองของนักเรียนเตรียมทหารให้หมดความกังวล ไม่สบายใจ ทั้งในด้าน ร่างกายและจิตใจ ของนักเรียนเตรียมทหารที่เป็นบุตร-หลานของตน โดยการสร้างบรรทัดฐานการศึกษาให้มีมาตรฐานที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหาร ได้ในทุกๆด้านตลอดเวลา รวมไปถึงการสร้างความตระหนักรู้ของผู้ปกครองให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและบุคลากรทุกระดับของกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในภาพรวม

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กองบัญชาการทหารสูงสุด, กรมยุทธศึกษาทหาร. หลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2550). กรุงเทพฯ : กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2550.
- กองบัญชาการกองทัพไทย, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. หลักสูตร โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2554 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย, 2554.
- เตรียมทหาร, โรงเรียน. คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 57. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2556.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และคณะ. TQM กลยุทธ์การสร้างองค์การคุณภาพ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2546.
- ทิสนา เขมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธนาการพิมพ์, 2548.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

- กานต์ เสกขุนทด. “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่องการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- กองสถิติและประเมินผล โรงเรียนเตรียมทหาร “ความถนัดทางการเรียน(SAT) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(GAT) ของ นตท. รุ่นที่ 46”, 2546.
- จาโรจน์ วงศ์กระจ่าง. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- จำลอง นนทพัลละ. “การวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย”. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- เขาวนิ ผสมทรัพย์. “การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ

เรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ธวัช เต็มภูวน. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร”. ปริญญาการศึกษาดุสิต
บัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

นลินี จารุกาญจนกิจ. “การจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

บังอร มธุรสสุวรรณ. “การบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเครือคณะภคินี
พระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ”. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. หลักสูตรและวิธีการสอน,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

พูนสุข หิงคานนท์. “การพัฒนารูปแบบการจ้ดองค์การของวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

รักบุญ มนต์สัตตา. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์”. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554.

โรงเรียนเตรียมทหาร. “กระบวนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาจาก
โรงเรียนเตรียมทหาร ในห้วง 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๖๓)”. , 2553.

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542”. ปริญญา
ครุศาสตรดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. “การนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การใน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมาน อัสวภูมิ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิต
บัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุทัศน์ ขอบคำ. “รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ, 2540.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กลาโหม, กระทรวง. “คำสั่ง (เฉพาะ) ที่ 220/45 เรื่อง นโยบายด้านการศึกษาระบบราชการกลาโหม”.

สั่ง ณ วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2545.

กองทัพไทย. “คำสั่ง (เฉพาะ) ที่ 55/51 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย”.

สั่ง ณ วันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2551.

กองบัญชาการทหารสูงสุด. “ให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2550)”.

คำสั่ง. 2550

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ไทยรัฐ. “เสียงปรับหลักสูตรห้ามเด็กต่ำกว่า 18 ปี เรียน รด.”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.thairath.co.th/content/263043>, 2555.

ธีรนนท์ นันทขว้าง. “ทหารอาชีพ – กองทัพกับทหารต่างยุค”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

http://tortaharn.net/contents/index.php?option=com_content

&task=view&id=148&Itemid=75, 2553

ภาษาต่างประเทศ

Brown, W. B., and Moberg, D. J. Organization Theory and Management : A Macro Approach.

New York : John Wiley and Sons, 1980.

Bush, Tony. Theories of Education Management. London : Harper and Row. Publishers, 1986.

Keeves, Peter J. Model and Model Building. Educational Research, Methodology and

Measurement : An International Handbook. Oxford : Pergamon Press, 1988.

Willer, D. Scientific Sociology : Theory and Method. Englewood Cliff, N : Prentice-Hall, 1986.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี สมควร ทองนาค
วัน เดือน ปี เกิด	๕ ต.ค. ๒๕๐๓
การศึกษา	โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
ประวัติการทำงาน	ผบ.ร้อย ถ. ม. พัน ๒ พล.ร.๒ รอ.
โดยย่อ	ผบ.ม.พัน ๓๐ พล.ร. ๒ รอ. น.ฝยก.บก.รร.ตท. รอง เสธ. รร.ตท. ผอ.กвт.รร.ตท. รอง ผบ.รร.ตท.
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การสังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
ใน ทศวรรษที่ ๗๐

ผู้วิจัย พลตรี สมควร ทองนาค หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ตำแหน่ง รองเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันการศึกษาหลักของกองทัพสถาบันหนึ่ง เป็นประตูด่านแรกที่นายทหาร-นายตำรวจหลัก จะเริ่มต้นในการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบุคลากรทางด้านความมั่นคงของชาติที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา โดยเฉพาะความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ความมีอุดมการณ์เพื่อชาติบ้านเมือง และความรักความสามัคคีในหมู่คณะอันจะนำมาสู่พลังในการปกป้องชาติบ้านเมืองให้มั่นคงปลอดภัย ดังจะเห็นได้จากศิษย์เก่าโรงเรียนเตรียมทหารในทุกระดับและหลายยุคหลายสมัยได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญยิ่งพร้อมเสียสละแม้ชีวิตแก่ชาติบ้านเมืองเสมอมา แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารนั้นเปรียบเสมือนการบ่มเพาะเมล็ดกล้าพันธุ์ให้มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำสู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กระบวนการฝึกศึกษาหรือกระบวนการบ่มเพาะดังกล่าวนี้ควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติ

โรงเรียนเตรียมทหารได้ทำหน้าที่การผลิตนักเรียนเตรียมทหารมาเป็นเวลา ๕๗ ปี มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามช่วงเวลาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้ปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมที่จัดให้มีการศึกษา ๒ ชั้นปี เป็น ๓ ชั้นปี โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างความรักความสามัคคีตั้งแต่เยาว์วัย และนักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้านได้แก่ ความเป็นทหาร ความเป็นผู้นำ มีสติปัญญา มีพละนาบที่ยั่งยืน และมีคุณธรรมจริยธรรม

กระบวนการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหารนั้นมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรโดยกลไกระบบภายในโรงเรียนเตรียมทหารหรือหน่วยขึ้นตรงโรงเรียนเตรียมทหารเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตร ๓ ชั้นปีในปีการศึกษา ๒๕๔๗ เป็นต้นมา โรงเรียนเตรียมทหารได้พบสภาพและ

ปัญหาของการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนได้แก่ กระบวนการขาดแคลนทางสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีผลต่อวิถีชีวิต ความคิด ความตระหนัก ความขยันขันแข็งใจในการใช้เทคโนโลยี คุณภาพของผู้เรียน ในภาพรวมของชาติอยู่ในเกณฑ์ลดลง ผู้ปกครองเข้ามาแทรกแซงการปกครองบังคับบัญชานักเรียน เตรียมทหารทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ โรงเรียนเตรียมทหารไม่สามารถคัดสรรและกำหนดจำนวน นายทหาร – นายตำรวจปกครองได้ตรงตามความต้องการในการกำกับดูแลและพัฒนาผู้เรียน การ หมุนเวียนนายทหาร – นายตำรวจปกครองซึ่งมีการปรับย้ายตามวาระทำให้การกำกับดูแลในบางช่วงขาด ความต่อเนื่อง รวมทั้งระบบการคัดเลือกผู้เรียนของโรงเรียนเหล่าทัพไม่สามารถคัดเลือก และคัดกรอง ผู้ที่จะเข้ามารับการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้จุดอ่อนของการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร พบว่า สถิติคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) ตั้งแต่ปี การศึกษา ๒๕๕๘ – ๒๕๕๒ ลดลงอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมผู้เรียนมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับเวลาที่ มีอยู่ นักเรียนเตรียมทหารมีอายุน้อย การกำกับดูแลต้องเพิ่มความใส่ใจ การดูแล ปกครองบังคับบัญชา และมีนักเรียนเตรียมทหารบางส่วนที่ผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ ผ่านเกณฑ์การทดสอบร่างกาย นอกจากนี้ระบบการศึกษาไม่จูงใจทำให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งเป็น ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเตรียมทหารไม่มีความกระตือรือร้นในการใฝ่ใจศึกษา (การพัฒนา รูปแบบ การจัดการศึกษานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒๕๕๓, ๘๕ - ๕๐) อีกทั้ง ปัจจุบันอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องสิทธิเด็กของยูเอ็น ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จับอาวุธหรือใช้อาวุธ (เล็ง ปรับหลักสูตรห้ามเด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี เรียน รด., ออนไลน์, ๒๕๕๕) ทำให้มีผลกระทบกับการฝึกศึกษา ของโรงเรียนเตรียมทหารเช่นกัน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีการรวมตัวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน จัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายประชากรระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้น ทหาร- ตำรวจในฐานะกลไกของรัฐ ในการรักษาความมั่นคงประเทศ ต้องรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ทั้งในส่วนที่ดี และในส่วนที่จะเป็นภัยคุกคามได้ จากบทบาทหรือภารกิจหลักของทหาร-ตำรวจที่ต้อง รับมือกับสภาพของการเปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติดังกล่าว ผู้ที่จะเข้ามาเป็น ทหาร - ตำรวจในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ควรจะมีคุณลักษณะ ที่ต้องรอบรู้ทางวิชาการอย่างสหวิทยาการ มีความรู้ทางเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแต่ละหน่วยมากขึ้น (กระบวนการสร้างคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร ในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๖๓) ๒๕๕๓ : ๗๒)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของ โรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ซึ่งการศึกษาคั้งนี้จะทำให้ทราบ

กระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ทราบประเด็นปัญหาในการจัดฝึกศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร การบริหารการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมทหารมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งศึกษาแนวทางและจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐ เพื่อให้มีเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนา และแนวทางที่ชัดเจน ในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายและนักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร
๒. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางจัดการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหาร ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๐)

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐
๒. ในส่วนของการเสนอแนะทางเป็นการเสนอแนวคิดหรือหลักการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในทศวรรษที่ ๗๐

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษา จากการศึกษาเอกสาร และการสังเคราะห์เอกสาร โดยการอ่านเก็บความ ย่อความ บันทึกสาระและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจในอนาคต ๑๐ ปี ข้างหน้าต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในทศวรรษที่ ๑๐ พบว่า

๑. สภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

จากการศึกษาเอกสาร สังเคราะห์และวิเคราะห์เอกสาร พบว่าสภาพและปัญหาของกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นกลยุทธ์เชิงรับที่องค์กร (โรงเรียนเตรียมทหาร) ต้องเผชิญเป็นข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้รวมไปถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เป็นปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่ส่งผลต่อคุณภาพอันพึงประสงค์ ๕ ประการของนักเรียนเตรียมทหาร โดยแบ่งเป็น ๓ ปัญหาหลัก ได้แก่ ๑.ปัญหาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒.ปัญหาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓. ปัญหาด้านบุคลากร

๒. แนวทางจัดการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหาร ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.

๒๕๖๐ – ๒๕๗๐)

การพัฒนาการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้ในอนาคต ต้องพัฒนาใน ๓ แนวทางหลัก คือ ๑. แนวทางการพัฒนาด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒. แนวทางการพัฒนาด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก ๓. แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

๑. กระทรวงกลาโหมต้องกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาการฝึกศึกษาที่ชัดเจน และเร่งรัดดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย คือ ต้องกำหนดมาตรการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ดังกล่าวไปปฏิบัติโดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหลัก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์อันสูงสุดอันพึงมีของนักเรียนเตรียมทหาร

๒. ดำเนินการ ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติประจำ ของโรงเรียนเตรียมทหารด้านการพัฒนาการศึกษา ให้ครอบคลุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาควบคู่ไปกับการปฏิบัติภารกิจประจำวันของบุคลากรในทุกระดับของโรงเรียนเตรียมทหารเพื่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการฝึกศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๓. ควรจะมีการพิจารณาการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่

๓.๑ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

๓.๒ ด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก

๓.๓ ด้านบุคลากร

๔. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๔.๑ ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาในด้านเทคโนโลยี ด้านระบบการศึกษาและระบบการคัดเลือก และด้านบุคลากร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับนำไปพัฒนาโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

๔.๒ ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดเรียนการสอน

๔.๓ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการฝึกศึกษาให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น วุฒิการศึกษา ความถนัดและความพร้อมของผู้เรียน